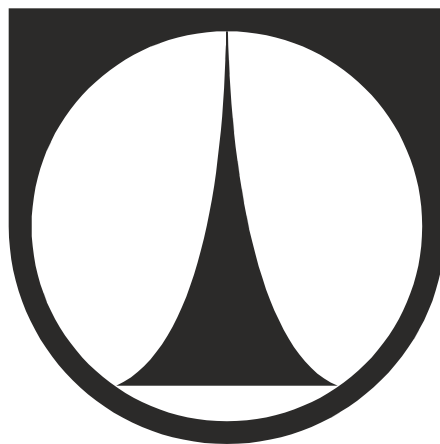

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2014

Bc. Jana Novotná

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 - Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

Dopad činnosti nadnárodních firem čerpajících investiční pobídky na regionální rozvoj ve vybraném kraji

The Impact of Multinational Companies Receiving Investment Incentives for Regional Development in Selected Region

DP – EF – KEK – 2014 – 36

Bc. Jana Novotná

Vedoucí práce: Ing. Jana Šímanova, Ph. D., katedra ekonomie

Konzultant: Ing. Aleš Kocourek, Ph.D., katedra ekonomie

Počet stran: 92

Počet příloh: 5

Datum odevzdání: 6. 1. 2014

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 6. 1. 2014

Anotace

Předkládaná diplomová práce se zabývá dopadem činností nadnárodních firem na regionální rozvoj Pardubického kraje. Práce je členěna do šesti kapitol. První tři kapitoly jsou teoretické. Věnují se vysvětlení pojmu investiční pobídka a s tím související problematiky, dále jak jsou investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj vnímány v literatuře. Důležitou částí je analýza trhu práce a inovačního prostředí v Pardubickém kraji. Čtvrtá kapitola popisuje zkoumaný vzorek. Pátá kapitola se věnuje aplikační části, kde jsou ověřovány výzkumné předpoklady. V závěrečné šesté kapitole jsou shrnuty a zhodnoceny výzkumné předpoklady, které byly ověřovány v rámci předchozí kapitoly.

Klíčová slova

CzechInvest, investiční pobídky, nadnárodní firmy, Pardubický kraj, produkční řetězce, přímé zahraniční investice, regionální rozvoj.

Annotation

The thesis deals with the effect which activities of multinational corporations have on development of the Pardubice region. Thesis is divided into six chapters. The first three chapters are theoretical. Fiscal incentive and related problems are described there and then how is the fiscal incentive, multinational corporations and regional development viewed in literature. Analysis of labour market and innovation environment in Pardubice region is also an important part of the thesis. The fourth chapter describes the research sample. The fifth chapter is devoted to the application of theoretical findings and also to the revision of original research presumptions. Research presumptions are summarized and evaluated in the sixth chapter.

Key Words

CzechInvest, Fiscal incentives, Multinational corporations, Pardubice region, Production line, Foreign direct investment, Regional development.

Obsah

Seznam zkratk	10
Seznam tabulek	12
Seznam obrázků	14
Úvod	16
1 Investiční pobídky v ČR	18
1.1 Právní úprava investičních pobídek	19
1.2 Pojem investiční pobídka.....	20
1.3 Implementace investičních pobídek.....	21
1.3.1 Zpracovatelský průmysl	22
1.3.2 Technologická centra.....	24
1.3.3 Centra strategických služeb	25
1.4 Veřejná podpora.....	25
1.5 Formy investičních pobídek.....	26
1.6 Postup při podání žádosti o udělení investičních pobídek	28
1.7 Investiční pobídky v PK.....	30
2 Vybrané teoretické přístupy ve vazbě na investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj	37
2.1 Teorie regionálního rozvoje v kontextu PZI a investičních pobídek.....	37
2.1.1 Nová teorie endogenního růstu.....	37
2.1.2 Teorie učících se regionů.....	38
2.1.3 Koncept regionálních inovačních systémů	39
2.1.4 Teorie mezinárodního obchodu	40
2.2 Teorie nadnárodních firem.....	41
2.3 Teorie produkčních a hodnotových řetězců	44
2.3.1 Teorie fragmentace produkčního řetězce	47
3 Charakteristika PK se zaměřením na odvětví zpracovatelského průmyslu	51
3.1 Situace v odvětví zpracovatelského průmyslu v PK.....	52

3.1.1	Vývoj zaměstnanosti	53
3.1.2	Vývoj průměrné mzdy	57
3.1.3	Produktivita práce v průmyslových sektorech.....	59
3.2	Inovační prostředí PK	60
3.2.1	Inovující podniky v PK	61
3.2.2	Výdaje na výzkum a vývoj	62
3.2.3	Fakulty zaměřené na obory tradiční pro PK.....	63
4	Popis zkoumaného vzorku	66
4.1	Charakteristika MNC (IP).....	67
4.1.1	Odvětví elektrických zařízení.....	67
4.1.2	Odvětví výroba pryžových a plastových výrobků.....	69
4.1.3	Odvětví výroba textilií.....	71
4.1.4	Odvětví výroba strojů a zařízení.....	72
4.1.5	Odvětví výroba dopravních prostředků	74
5	Aplikační část.....	77
5.1	Regionální statistika PZI dle formy vstupu	77
5.2	VP1: MNC (IP) v PK působí v tradičních odvětvích tohoto regionu, využívají zde ve velké míře výhody spojené s úrovní pracovníků a značně přispívají k necenové komparativní výhodě celého regionu v určitém odvětví zpracovatelského průmyslu	78
5.2.1	Charakteristika odvětví dle podle počtu zaměstnanců	78
5.2.2	MNC přispívají k necenové komparativní výhodě celého regionu v určitém odvětví zpracovatelského průmyslu	80
5.2.3	Kvalifikační úroveň pracovníků	83
5.3	VP2: MNC (IP) se významně podílí na podnikových výdajích na VaV v regionu	84
	Závěr	86
	Seznam použité literatury	89
	Seznam příloh	92

Seznam zkratek

%	procento
§	paragraf
cit.	citace
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DP	Diplomová práce
EU	Evropská Unie
GCC	Global commodity chains
GPN	Global production networks
GVC	Global value chains
HMP	Hlavní město Praha
HPH	Hrubá přidaná hodnota
IP	Investiční pobídky
JČ	Jihočeský kraj
JM	Jihomoravský kraj
kap.	kapitola
KRH	Králové-hradecký kraj
KRV	Karlovarský kraj
LB	Liberecký kraj
MNC	Multinacionální korporace
MNC (IP)	Multinacionální korporace čerpající investiční pobídky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSL	Moravsko-slezský kraj
Obr.	obrázek
OECD	Organization of Economic Co-operation a Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
OML	Olomoucký kraj
OEZ	Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení; výroba elektrických zařízení
p.	page (strana)
PK	Pardubický kraj
PHMM	Průměrná hrubá měsíční mzda
PLZ	Plzeňský kraj
PP	Produktivita práce
prac.	pracující
PZI	Přímé zahraniční investice
r.	rok
s.	strana
STČ	Středočeský kraj
Tab.	tabulka
ÚST	Ústecký kraj
VaV	Výzkum a vývoj
VP	Výzkumný předpoklad
VŠČ	Vysočina
ZLN	Zlínský kraj

Seznam tabulek

Tab. 1: Podmínky pro získání investiční pobídky ve zpracovatelském průmyslu	23
Tab. 2: Podmínky pro získání investiční pobídky v oblasti technologických center	25
Tab. 3: Podmínky pro získání investiční pobídky v centru strategických služeb.....	25
Tab. 4: Přehled IP získaných v jednotlivých krajích ČR.....	31
Tab. 5: Odvětví zpracovatelského průmyslu PK s největším počtem IP a objemem finančních prostředků	51
Tab. 6: Vývoj zaměstnanosti v PK 2008 – 11	53
Tab. 7: Hodnoty Giniho indexu ve vybraných odvětví zpracovatelského průmyslu	56
Tab. 8: Členění firem dle odvětví, ve kterém působí	66
Tab. 9: Přehled ukazatelů AVX Czech Republic s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011) ...	68
Tab. 10: Přehled ukazatelů FOXCONN CZ s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011).....	68
Tab. 11: Přehled ukazatelů FOXCONN Network Technology CZ s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)	69
Tab. 12: Přehled ukazatelů Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)	69
Tab. 13: Přehled ukazatelů ACERBIS CZECH s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)	70
Tab. 14: Přehled ukazatelů Ravensburger Karton s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011) ..	70
Tab. 15: Přehled ukazatelů REHAU, s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)	71
Tab. 16: Přehled ukazatelů Treboplast s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)	71
Tab. 17: Přehled ukazatelů Fibertex Nonwovens, a.s. (průměr za období 2008 - 2011)	72
Tab. 18: Přehled ukazatelů RONAL CR s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)	72
Tab. 19: Přehled ukazatelů KYB Manufacturing Czech s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011).....	73
Tab. 20: Přehled ukazatelů Brück AM spol. s r.o. (průměr za období 2008 - 2011)	73
Tab. 21: Přehled ukazatelů SIAG CZ, s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011).....	74
Tab. 22: Přehled ukazatelů Iveco Czech Republic, a.s. (průměr za období 2008 - 2011) ..	74
Tab. 23: Přehled ukazatelů JTEKT Automotive Czech Pardubice s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)	75

Tab. 24: Přehled ukazatelů SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.. (průměr za období 2008 - 2011)	75
Tab. 25: Přehled ukazatelů (průměr za období 2008 - 2011)	76
Tab. 26: Výpočet HPH dle výkazu zisků a ztrát.....	81
Tab. 27: Výpočet HPH podle regionálních účtů dle ČSÚ	81
Tab. 28: HPH s příspěvkem a bez příspěvku PZI	82

Seznam obrázků

Obr. 1: Rozdělení regionů na Region I (tmavá barva) a Region II (bílá barva).....	24
Obr. 2: Regionální mapa intenzity veřejné podpory pro období (1. 1. 2017 – 1. 1. 2012) .	26
Obr. 3: Granty na pracovní místa, školení a rekvalifikaci.....	27
Obr. 4: Postup vyřizování záměru získat investiční pobídku (žadatel a investor jsou odlišné právnické osoby)	29
Obr. 5: Postup vyřizování záměru získat investiční pobídku (žadatel je zároveň příjemcem investiční pobídky)	30
Obr. 6: Počet získaných IP v jednotlivých krajích ČR v %.....	32
Obr. 7: Podíl velikosti investic jednotlivých krajů ČR v %	32
Obr. 8: Počet nově vytvořených pracovních míst v důsledku udělení IP v jednotlivých krajích ČR v %	33
Obr. 9: Formy čerpaných IP v jednotlivých krajích ČR (daně, pracovní místa, rekvalifikace).....	34
Obr. 10: Formy čerpaných IP v jednotlivých krajích ČR (pozemky, infrastruktura).....	34
Obr. 11: Počet získaných IP v PK	35
Obr. 12: Velikost investic v PK.....	35
Obr. 13: Fragmentace produkčního řetězce na mezinárodní úrovni	47
Obr. 14: Výše objemu investic podpořených IP v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu v PK v %.....	52
Obr. 15: Vývoj zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu (%) v porovnání s celkovým počtem zaměstnaných v PK.....	54
Obr. 16: Zaměstnaní v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu v roce 2011 v %	55
Obr. 17: Vývoj průměrné hrubé mzdy v tradičních odvětvích zpracovatelského průmyslu v letech 2008 – 11.....	58
Obr. 18: Vývoj průměrné hrubé mzdy v tradičních odvětvích PK v letech 2008 - 11.....	59
Obr. 19: Vývoj HPH v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu	60
Obr. 20: Podíl inovujících podniků v ČR celkem v porovnání s technickými inovacemi v období 2008 - 12 v %	61

Obr. 21: Členění Evropy dle podílu inovací v regionech.....	62
Obr. 22: Podíl krajů v ČR na objemu vynaložených finančních prostředků na VaV v r. 2011	63
Obr. 23: Vývoj počtu studentů na Univerzitě Pardubice.....	64
Obr. 24: Průměrný počet osob zaměstnávaných MNC (IP) v letech 2008 - 11	79
Obr. 25: PP vytvořená MNC (IP) v komparaci s národním průměrem v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu (průměr za období 2008 - 2011)	83
Obr. 26: PHMM vyplácená MNC (IP) v komparaci s národním a regionálním průměrem (průměr za období 2008 - 2011)	84
Obr. 27: Velikost investic MNC (IP) do VaV v PK (průměr za období 2008 - 2011).....	85

Úvod

V České republice se poskytují investiční pobídky od roku 1998. Existují různé názory na jejich poskytování. Odpůrci je považují za zbytečné plýtvání veřejnými prostředky (zvláště v případě podpory tvorby nových pracovních míst) a narušování konkurenčního prostředí, naopak zastánci jsou toho názoru, že investiční pobídky (dále jen IP) napomáhají stimulaci ekonomického růstu v českých regionech.

Cílem této diplomové práce je zhodnotit dopad činností nadnárodních firem čerpajících IP na klíčové indikátory regionálního rozvoje a regionální komparativní výhody v Pardubickém kraji (dále jen PK). Předmětem zkoumání jsou především faktory indikující regionální rozvoj, jako jsou produktivita práce spojená s kvalifikační úrovní pracovníků zaměstnávaných v nadnárodních korporacích čerpajících IP, vědeckovýzkumné vazby multinacionálních korporací na lokální subjekty.

Dílčím cílem je vytvoření databáze nadnárodních firem působících v PK, kterým byly od r. 1998 uděleny IP. Data obsažená v databázi budou sloužit k hodnocení přínosů přímých zahraničních investic (dále jen PZI) na rozvoj PK.

V rámci splnění hlavního cíle diplomové práce (dále jen DP) byly definovány 2 výzkumné předpoklady:

VP1: Multinacionální korporace (dále jen MNC) čerpající IP v PK působí v tradičních odvětvích tohoto regionu, využívají zde ve velké míře výhody spojené s vyšší kvalifikační úrovní pracovníků a značně přispívají k necenové komparativní výhodě celého regionu v určitém odvětví zpracovatelského průmyslu.

VP2: MNC čerpající IP (dále jen MNC (IP)) se významně podílejí na podnikových výdajích na výzkum a vývoj (dále jen VaV).

První kapitola vysvětluje pojem IP, právní úpravu a podmínky udělení IP v České republice (dále jen ČR). Rovněž je zde popsána situace IP v PK.

V **druhé kapitole** je věnována pozornost teoretickým přístupům, které lze aplikovat na problematiku regionálního rozvoje v kontextu IP a MNC.

Cílem **třetí kapitoly** je charakterizovat PK resp. zmapovat vývoj průmyslových odvětví, ve kterých působí MNC.

Čtvrtá kapitola charakterizuje MNC čerpající IP (dále jen MNC (IP)) z hlediska faktorů indikujících regionální rozvoj.

Pátá kapitola obsahuje vlastní výzkum a ověření výzkumných předpokladů sledujících dopad činností nadnárodních firem čerpajících IP na rozvoj PK.

Závěrečná **šestá kapitola** vyhodnocuje ověřované výzkumné předpoklady.

1 Investiční pobídky v ČR

Cílem této kapitoly je zmapovat podmínky pro udělování IP v ČR.

IP jsou jedním z významných nástrojů hospodářské politiky státu, jejímž cílem je podpořit zvýšení objemu PZI.

Systém IP má své zastánce ale i odpůrce. Mezi přínosy IP uváděné v literatuře patří například: počet nově vytvořených pracovních míst, import moderních technologií, nových modelů řízení, kultivace podnikatelského prostředí. Co se týče záporů, jsou zmiňovány např. zbytečné výdaje finančních prostředků ze státního rozpočtu pro investory, kteří v ČR zavádějí výrobu převážně montážního charakteru.¹ Podle Cedidlové je dalším záporem tzv. „Prisoners’ Dilema“ což znamená, nedostatečnou spolupráci mezi vládami jednotlivých zemí. Tato spolupráce by mohla snížit množství IP.²

V roce 1998 byl v ČR zaveden systém IP za účelem zvýšení konkurenceschopnosti českého průmyslu a řešení problémů strukturálně postižených regionů spojených s útlumem tradičních odvětví a rostoucí nezaměstnanosti. Krok, který vláda učinila, zajistil ČR značný příliv přímých zahraničních investic. Aktuální studie zabývající se problematikou přínosu IP pro ČR (například studie zpracovaná agenturou pro podporu a podnikání CzechInvest: Finální zpráva vyhodnocení dopadů investic čerpajících pobídky a zhodnocení efektivity agentury CzechInvest) přináší následující závěry:

- v letech 1988 – 3/2010 IP přinesly do státního rozpočtu 229, 972 miliard korun,
- vzniklo díky nim 308 tisíc nových pracovních míst,

¹ KINCL, M. *Investiční pobídky jako forma veřejné podpory*. Praha: Linde, 2003. 79 s. ISBN 80-86131-48-3

² CEDIDLOVÁ, M. The Effectiveness of Investment Incentives in Certain Foreign Companies Operating in the Czech Republic. *Journal of Competitiveness* [online]. 2013, Vol. 5, No. 1, p. 108-120 [vid. 2013-12-01].

Dostupné z:

<http://search.proquest.com/docview/1325819815/142A88DBE0A53E338E5/3?accountid=17116>.

- každá koruna poskytnutá formou IP se vrátí do státního rozpočtu 8,63 násobně,
- české společnosti získaly téměř čtvrtinu ze všech přislíbených IP³.

V praxi se můžeme setkat se společnostmi „montážního charakteru“. To znamená se společnostmi, které montují z komponentů dovezených ze zahraničí a po uplynutí doby, po kterou měli nárok čerpat IP, přemístí výrobu pryč z ČR. Příkladem společností, které opouští ČR a směřují výrobu jinam je např. německý výrobce baterií do mobilních telefonů German Varta Aku a japonsko-německý dodavatel automobilových dílů Takata Petri, kteří přesunuli svoji výrobu do Číny s vidinou nižších nákladů na pracovní sílu. Existují však i nadnárodní společnosti, které se v ČR významně etablovaly, spolupracují s českými podniky a výzkumnými organizacemi, reinvestují zde své zisky a rozšiřují své aktivity s vyšší přidanou hodnotou (např. Bosch Diesel, Continental, Denso Manufacturing Czech apod.).

1.1 Právní úprava investičních pobídek

Systém IP v ČR je upraven zákonem č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů, který nabyl účinnosti dne 1. května 2000. Zákon prošel od svého schválení několika novelizacemi. Poslední novela zákona začala platit v červenci roku 2012, viz Příloha 1. Přinesla změny zejména v prodloužení období pro čerpání slevy na dani z příjmů z 5 na 10 let, v oblasti podpory, do které nově spadají i technologická centra a centra strategických služeb a v zavedení institutu strategické investiční akce.

IP jako jedna z forem veřejné podpory podléhají také nařízení vlády č. 194/2012 ze dne 9. května 2012, podle kterého Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen MPO) společně s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže určí míru a hodnotu veřejné podpory.⁴

³ *Oficiální internetový portál agentury CzechInvest* [online]. [vid. 2013-1-10]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/investicni-pobidky-vydela-230-miliard-ukazala-jedinecna-studie-deloitte>.

Dále je problematika IP upravena v dílčích zákonech, především v zákoně č. 586/1992 Sb. o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.⁵

1.2 Pojem investiční pobídka

Můžeme se setkat s různými definicemi pojmu IP. Podle MPO je IP „*forma veřejné podpory sloužící k motivaci zahraničních, ale i domácích investorů k investicím do nových výrobních závodů a do rozšíření či modernizace stávajících výrobních závodů*“.⁶ Podle Šimánové: „*smyslem investičních pobídek je přilákat investory do odvětví prioritního rozvoje dané ekonomiky a investice, které by byly za neexistence pobídkového systému realizovány v zahraničí*“⁷. IP se zákonem o investičních pobídkách rozumí veřejná podpora ve formě:

- sleva na dani z příjmů,
- převod pozemků za zvýhodněnou cenu,
- hmotná podpora na vytváření nových pracovních míst a hmotné podpory na rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců,
- hmotná podpora na pořízení dlouhodobého majetku a nehmotného majetku.

⁴ *Investiční pobídky v ČR* [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky [vid. 2012-12-7]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/inv_pob_vyvoj.html.

⁵ Tamtéž

⁶ *Analýza vlivu firem podpořených investičními pobídkami na vybrané indikátory české ekonomiky* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky [vid. 2012-12-7]. Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/26084/25895/289827/priloha001.pdf>.

⁷ ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. 137 s. ISBN 978-7372-803-8.

1.3 Implementace investičních pobídek

O investiční pobídky lze žádat u jediné organizace, kterou je Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest. Jedná se o státní příspěvkovou organizaci spadající pod MPO ČR. Je to organizace, která byla zřízena pro zjednodušení komunikace mezi podnikateli, státem a Evropskou Unií (dále jen EU) v oblasti podpory podnikání ve zpracovatelském průmyslu, strategických služeb a technologických center. Podpora je čerpána jak z prostředků EU, tak ze státního rozpočtu. Po udělení rozhodnutí o nároku na čerpání investiční pobídky pomáhá s uskutečněním investice a následuje i tzv. „aftercare“. „Aftercare“ spočívá v následné péči o investory. Jedná se především o:

- podporu expanzí,
- pomoc s hledáním vhodných průmyslových zón,
- vyhledávání dodavatelů v daném regionu,
- podporu v oblasti lidských zdrojů,
- zprostředkování vyjednávání s místní samosprávou a veřejnými institucemi.

Všechny služby, které Agentura poskytuje, jsou bezplatné. CzechInvest má 14 regionálních poboček, kde se zájemci mohou informovat o službách, které organizace poskytuje a o možnostech podpory podnikání.⁸

O přidělení IP může žádat jak česká, tak i zahraniční fyzická nebo právnická osoba, pokud splní všeobecné podmínky stanovené zákonem, zvláštní podmínky stanovené zvláštními právními předpisy a podmínky stanovené předpisem EU. Příjemcem IP může být pouze právnická osoba se sídlem na území ČR.⁹ Od r. 1993 zprostředkoval CzechInvest celkem 1565 projektů, z toho 659 od českých žadatelů.¹⁰

⁸ *Oficiální internetový portál agentury CzechInvest* [online]. [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/o-czechinvestu>.

⁹ *Živnostenské podnikání: a další předpisy regulující podnikání: živnostenské úřady, obsahové náplně živností, investiční pobídky, Hospodářská a Agrární komora ČR, podpora podnikání, uznávání odborné*
→ pokračování na další straně

Mezi podporované oblasti patří:

- **Průmysl** – zavedení nebo rozšíření výroby ve zpracovatelském průmyslu.
- **Technologická centra** – zavedení nebo rozšíření výzkumného a vývojového centra.
- **Centra strategických služeb** – zahájení nebo rozšíření činností v oblasti centra sdílených služeb, centra pro tvorbu softwaru a high-tech opravárenského centra.

Technologická centra a centra strategických služeb jsou, jak již bylo zmíněno, novinkou, kterou upravuje novela zákona o IP. Jedná se o reakci na stále se zvyšující konkurenci na globálním trhu IP a útlum, který v této oblasti již 3 roky ČR silně zaznamenává. Cílem je přilákat firmy zaměřené na náročné technologie nebo služby např. vývojové laboratoře. Novela sleduje trend podpory aktivit zaměřených na progresivní technologie, na aktivity s vysokou přidanou hodnotou a exportním potenciálem. Je zde patrná snaha zmenšit prostor pro investice do firem montážního charakteru.

1.3.1 Zpracovatelský průmysl

Podmínky pro získání IP ve zpracovatelském průmyslu se liší podle toho, zda se jedná o investiční akci nebo strategickou investiční akci a dále dle regionu. Z níže uvedené Tab. 1 vyplývá, že rozdíl mezi investiční akcí a strategickou investiční akcí spočívá v minimální výši investice do majetku (dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného), minimální výši investice do nového strojního zařízení a v minimálním počtu

kvalifikace, cestovní ruch, zastavárny, volný pohyb služeb: podle stavu k 30. 6. 2012. Ostrava: Sagit, 2012, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7208-930-7.

¹⁰. *Oficiální internetový portál agentury CzechInvest* [online]. [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/o-czechinvestu->

nově vytvořených pracovních míst. Rozdělení regionů na regiony I a regiony II je zřejmé z Obr. 1.¹¹

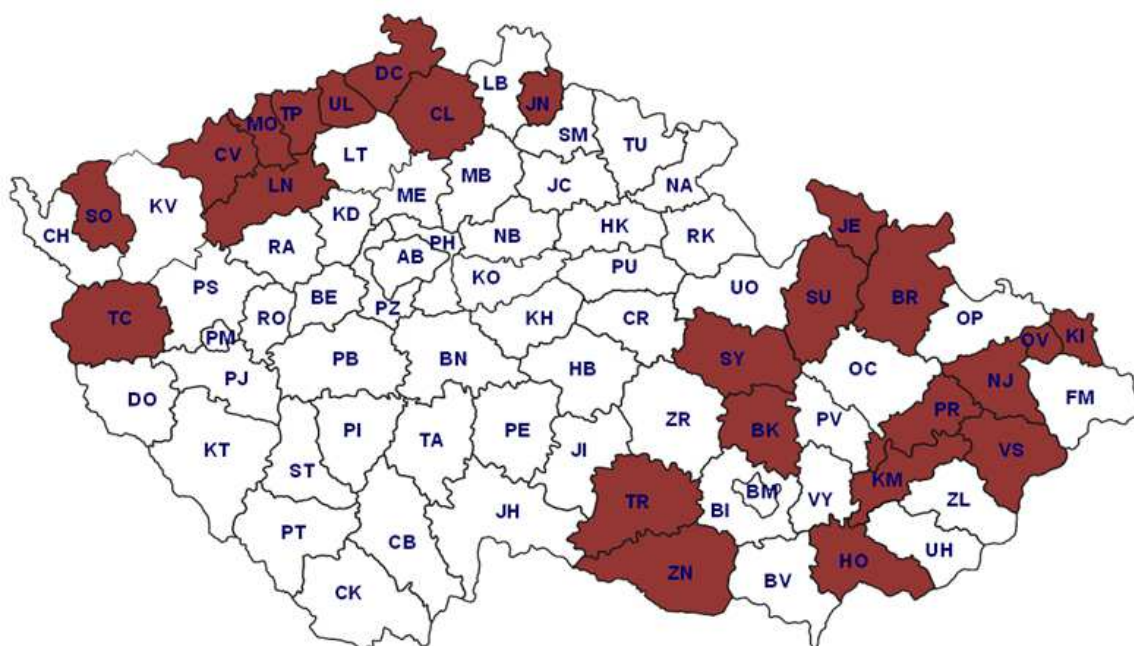
Institut strategické investiční akce je další novinkou novely zákona o IP, který má poskytovat dotace velkým firmám. Lze ho využít právě pro projekty ve zpracovatelském průmyslu a pro technologická centra. Pouze strategický investor může získat IP ve formě hmotné podpory pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.

Tab. 1: Podmínky pro získání investiční pobídky ve zpracovatelském průmyslu

Zpracovatelský průmysl	Rozdělení region	Min. výše investice do majetku	Min. výše investice do nového strojního zařízení	Min. počet nově vytvořených pracovních míst
Investiční akce	Regiony I	50 mil. Kč	25 mil. Kč	0
	Regiony II	100 mil. Kč	50 mil. Kč	0
Strategická investiční akce	Regiony I a II	500 mil. Kč	250 mil. Kč	500

Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest

¹¹ *Investiční pobídky* [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/brozura-investicnich-pobidek-po-novele-3297-cz.pdf>.

Obr. 1: Rozdělení regionů na Region I (tmavá barva) a Region II (bílá barva)
 Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest

1.3.2 Technologická centra

V rámci programu Technologických center může být podpořen pouze podnik, který se zaměřuje na aplikovaný výzkum, vývoj a inovace technologií a výrobních procesů. Musí být použity ve výrobě a zvýšit přidanou hodnotu.¹²

Stejně jako u zpracovatelského průmyslu se podmínky pro udělení investiční pobídky v oblasti technologického centra liší v závislosti na tom, zda se jedná o investiční akci či strategickou investiční akci. V tomto případě není uplatňována regionální diferenciace.

¹²Investiční pobídky [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/brozura-investicnich-pobidek-po-novele-3297-cz.pdf>.

Tab. 2: Podmínky pro získání investiční pobídky v oblasti technologických center

Technologická centra	Min. výše investice do majetku	Min. výše investice do nového strojního zařízení	Min. počet nově vytvořených pracovních míst
Investiční akce	10 mil. Kč	5 mil. Kč	40
Strategická investiční akce	200 mil. Kč	100 mil. Kč	120

Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest

1.3.3 Centra strategických služeb

Centrem strategických služeb se rozumí centrum pro tvorbu softwaru, centrum sdílených služeb, provozu a administrace vnitřních činností, high-tech opravárenská centra.¹³

Tab. 3: Podmínky pro získání investiční pobídky v centru strategických služeb

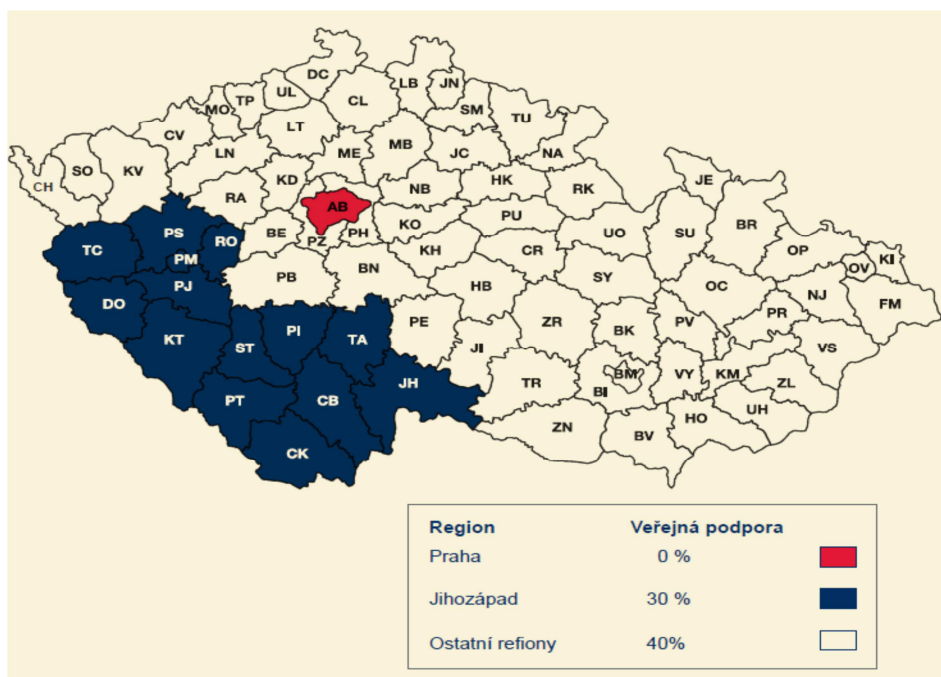
Centra strategických služeb	Min. počet nově vytvořených pracovních míst	
	Centra pro tvorbu softwaru	Ostatní centra
Investiční akce	40	100

Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest

1.4 Veřejná podpora

Na Obr. 2 je znázorněna regionální mapa intenzity veřejné podpory. Pojem veřejná podpora je chápán jako daňová pobídka, hmotná podpora na nová pracovní místa, hmotná podpora na pořízení majetku anebo rozdíl mezi kupní cenou a tržní cenou pozemku v případě převodu pozemku za zvýhodněnou cenu. Maximální výše podpory je 40 % z celkových uznatelných nákladů.

¹³ *Investiční pobídky* [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/brozura-investicnich-pobidek-po-novele-3297-cz.pdf>.

Obr. 2: Regionální mapa intenzity veřejné podpory pro období (1. 1. 2017 – 1. 1. 2012)
Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest

1.5 Formy investičních pobídek

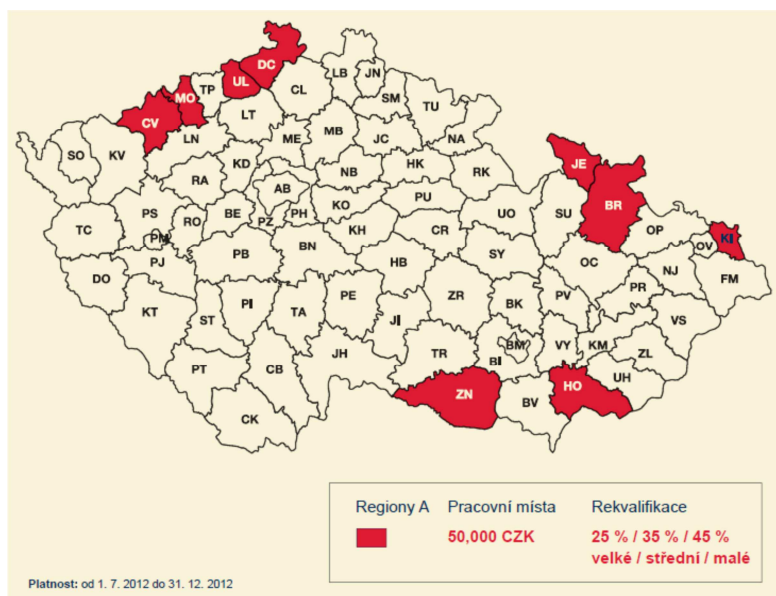
Již v kapitole 1.2 byly uvedeny formy IP dle zákona o investičních pobídkách. V následující části bude každá z forem, pomocí které můžeme čerpat IP, blíže popsána.

Slevu na dani z příjmů je možné nově uplatnit po dobu 10 let, je poskytována podle míry veřejné podpory po odečtení hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst, popř. rozdílu mezi tržní a kupní cenou pozemků a hmotné podpory na pořízení majetku.

Převod pozemků za zvýhodněnou cenu je možný po souhlasu vlastníků pozemků (státu nebo jeho organizačních složek, obcí). Investiční pobídkou je rozdíl mezi kupní cenou a tržní cenou pozemku.

Hmotnou podporu na vytváření nových pracovních míst a hmotnou podporu na rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců je možné získat pouze v okresech s mírou nezaměstnanosti minimálně o 50 % vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti v ČR,

na Obr. 3 označeny jako regiony „A“. Hmotná podpora jednoho vytvořeného pracovního místa činí 50 000,- Kč a hmotná podpora na školení či rekvalifikaci se poskytuje ve výši 25 %/35 %/45 % (dle velikosti podniku) z celkových výdajů na školení či rekvalifikaci.^{14,15}

Obr. 3: Granty na pracovní místa, školení a rekvalifikaci

Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest

Hmotná podpora pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku může být poskytnuta pouze pro strategickou investiční akci ve výrobě nebo v technologickém centru a to do výše 5% z uznatelných nákladů, v případě, že dojde k zavedení nebo rozšíření

¹⁴ *Živnostenské podnikání: a další předpisy regulující podnikání: živnostenské úřady, obsahové náplně živností, investiční pobídky, Hospodářská a Agrární komora ČR, podpora podnikání, uznávání odborné kvalifikace, cestovní ruch, zastavárny, volný pohyb služeb: podle stavu k 30. 6. 2012.* Ostrava: Sagit, 2012, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7208-930-7.

¹⁵ *Investiční pobídky* [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/brozura-investicnich-pobidek-po-novele-3297-cz.pdf>.

výroby a současně k zavedení či rozšíření technologického centra může být podpora navýšena na 7 % z uznatelných nákladů.^{16,17}

1.6 Postup při podání žádosti o udělení investičních pobídek

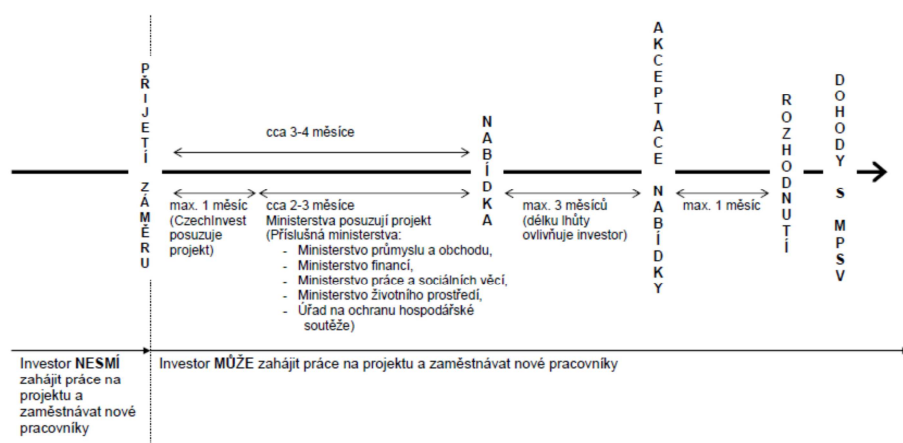
Na internetových stránkách agentury CzechInvest si mohou všichni zájemci o získání IP nastudovat podrobný manuál, kde se dozví jaké tiskopisy vyplnit, doložit apod.

Postup celého procesu znázorňuje Obr. 5 a Obr. 6. Rozdíl spočívá v tom, zda je žadatel zároveň příjemce IP či nikoliv. Pokud žadatel není zároveň příjemce, prvním krokem je předložení kompletně zpracovaného záměru pro získání investiční pobídky agentuře CzechInvest. Návrh musí obsahovat všechny náležitosti. Od okamžiku předložení návrhu může investor zahájit činnost. CzechInvest zpracuje posudek na investiční projekt a předá ho MPO, to posuzuje projekt spolu s dalšími příslušnými ministerstvy. V případě žádosti o slevu na dani jej posuzuje Ministerstvo financí (kontroluje údaje daňového přiznání a ověření výpočtu slevy na dani, splnění všeobecných podmínek), pokud investor žádá o hmotnou podporu na vytváření pracovních míst, rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců příslušným ministerstvem je Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV). Dále MPO spolupracuje s Ministerstvem životního prostředí a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Ten stanoví maximální míru veřejné podpory. Po komplexním posouzení vydá MPO nabídku na poskytnutí IP. Investor se vyjádří k vydané nabídce a žádá o příslib IP. Poté vydá MPO rozhodnutí o příslibu IP. Vše probíhá prostřednictvím agentury CzechInvest. Na závěr se podepisují dohodu s MPSV pokud se jedná o hmotnou podporu

¹⁶ *Živnostenské podnikání: a další předpisy regulující podnikání: živnostenské úřady, obsahové náplně živností, investiční pobídky, Hospodářská a Agrární komora ČR, podpora podnikání, uznávání odborné kvalifikace, cestovní ruch, zastavárny, volný pohyb služeb: podle stavu k 30. 6. 2012.* Ostrava: Sagit, 2012, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7208-930-7.

¹⁷ *Investiční pobídky* [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/brozura-investicnich-pobidek-po-novele-3297-cz.pdf>.

na vytváření pracovních míst, rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců. Délka celého schvalovacího procesu je cca 5 - 6 měsíců. V případě, že žadatel je zároveň investor, předkládá záměr získat investiční pobídku agentuře CzechInvest, ta poté vypracuje posudek, který předloží MPO a to vypracuje rozhodnutí o příslibu investičních pobídek. Je zde přeskočen krok s vypracováním nabídky na poskytnutí investičních pobídek a její akceptace investorem. V tomto případě je délka celého schvalovacího procesu cca 3 – 4 měsíce.^{18,19}

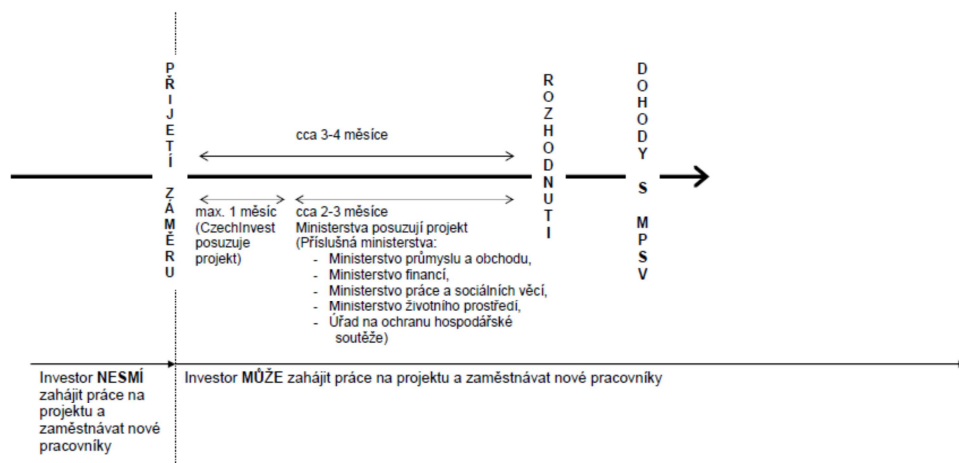

Obr. 4: Postup vyřizování záměru získat investiční pobídku (žadatel a investor jsou odlišné právnické osoby)

Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest

¹⁸ *Investiční pobídky* [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/brozura-investicnich-pobidek-po-novele-3297-cz.pdf>.

¹⁹ *Manuál investičních pobídek* [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/investicni-pobidky-nove>.

Obr. 5: Postup vyřizování záměru získat investiční pobídku (žadatel je zároveň příjemcem investiční pobídky)

Zdroj: Oficiální internetový portál agentury CzechInvest

1.7 Investiční pobídky v PK

PK nazývaný jako „region budoucnosti“, se neustále rozvíjí a jeho potenciálu využívají investoři jak z ČR, tak ze zahraničí. Výhoda PK spočívá v jeho rozsáhlé síti dodavatelských firem, kvalifikované pracovní síle a geografické poloze.²⁰

„PK patří k investorsky nejatraktivnějším regionům východní Evropy“, to je fakt, který vyplývá ze srovnání evropských měst a regionů z hlediska jejich atraktivity pro přímé zahraniční investice. Výsledky zveřejnil britský časopis FDI Magazine v 03/2012, který hodnotil 253 evropských měst a 110 regionů podle různých kritérií (např. ekonomický potenciál, infrastruktura, podmínky pro podnikání, strategie přímých zahraničních investic, lidské zdroje).²¹

²⁰ Pardubický kraj patří k investorsky nejatraktivnějším regionům východní Evropy [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-7]. Dostupné z:

<http://www.czechinvest.org/data/files/tz-pardubice-investorsky-atraktivni-region-30-3-12-3171-cz.pdf>.

²¹ Tamtéž

Agentura CzechInvest poskytuje pravidelné informace o přidělených IP. V době kdy autorka prováděla průzkum, informace o IP v ČR byly aktuální k období 07/2012.

První schválené žádosti o IP byly v PK registrovány v r. 1999. V období 1999 – 07/2012 získalo IP 28 společností, které v PK investovali do svých výrob. Jedná se jak o domácí investory tak MNC. Některé společnosti čerpaly IP vícekrát. Celkový objem investic v ČR v daném období činil 604 522,19 mil. Kč. Objem investic v PK byl 30 446, 58 mil. Kč, tj. více jak 5 %. Více jak 90 % investic v PK jsou zahraniční investice do zřízení nových poboček realizované prostřednictvím MNC.

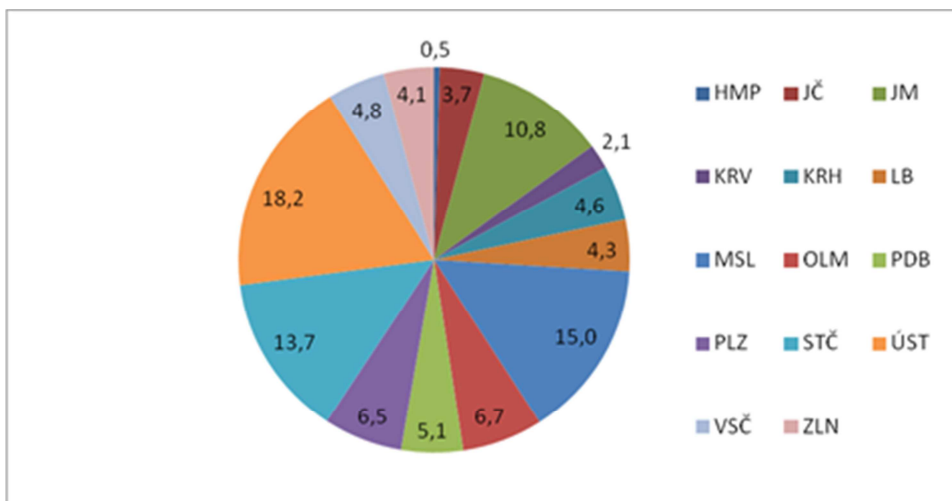
Tab. 4 zobrazuje počet získaných IP, výši investic, počet nově vytvořených pracovních míst a druh získané investiční pobídky dle krajů. Nejsou zde uvedeny investice, které se týkaly více krajů současně. Z této tabulky bude autorka vycházet v další analýze.

Tab. 4: Přehled IP získaných v jednotlivých krajích ČR

	Kraj	Počet získaných IP	Z toho počet žadatelů ze zahraničí	Z toho počet žadatelů z ČR	Z toho počet žadatelů z ČR + USA	Výše investice mil. Kč	Nově vytvořená prac. místa	Získané investiční pobídky (počet firem)				
								Daně (T)	Prac. místa (J)	Rekval. (R)	Pozemky (L)	Infrast. (I)
1	HMP	3	2	1		2 720,00	1 318	3	0	0	0	0
2	JČ	23	22	1		17 471,11	4 647	23	0	2	1	0
3	JM	68	52	16		42 600,17	11 884	68	27	15	2	1
4	KRV	13	13	0		9 160,17	1 540	13	1	2	0	1
5	KRH	29	19	9	1	26 170,63	9 333	29	0	2	0	3
6	LB	27	24	3		25 509,07	4 986	27	3	4	0	2
7	MSL	94	67	27		89 863,15	17 688	91	73	68	3	8
8	OLM	42	25	17		46 465,25	9 035	41	13	16	1	2
9	PK	32	24	8		30 446,00	10 577	31	7	7	0	1
10	PLZ	41	34	7		25 372,92	6 688	41	1	2	0	1
11	STČ	86	68	18		114 385,22	20 385	86	16	20	2	5
12	ÚST	114	92	22		101 569,54	22 281	110	91	83	2	10
13	VSC	30	18	11	1	34 076,93	5 819	30	4	4	0	0
14	ZLN	26	20	6		18 090,91	2 860	26	7	9	0	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

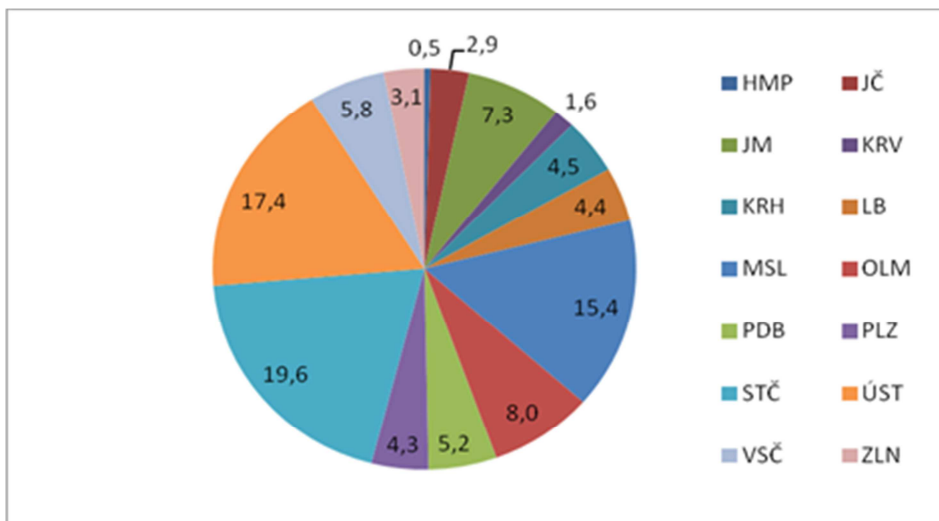
Obr. 6 vyjadřuje počet získaných IP v jednotlivých krajích v procentech. Nejvíce IP v daném období získal Ústecký kraj (114 IP), za ním následuje Moravskoslezský kraj (94 IP) a Středočeský kraj (86 IP). Pardubickému kraji patří 7. místo (32 IP). Nejhuře z hlediska počtu získaných IP je kraj Hlavní město Praha (3 IP).

Obr. 6: Počet získaných IP v jednotlivých krajích ČR v %

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

Z Obr. 7 je zřejmý podíl velikosti investic v daném období opět dle krajů v procentech. První tři kraje s nevyššími investicemi se od sebe liší pouze v rozmezí 2 p.b.. Nejvíce investic směřuje do Středočeského kraje (cca 114 mld. Kč), následuje Ústecký kraj (cca 102 mld. Kč) a na třetím místě Moravskoslezský kraj (cca 90 mld. Kč.) PK se v mezikrajském srovnání nachází na 6. místě (30 mld. Kč).

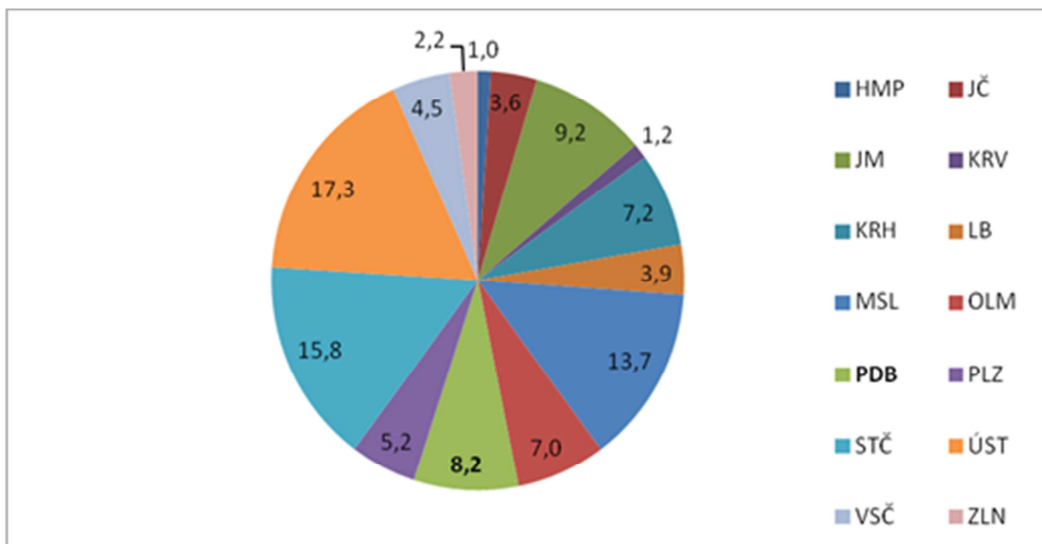

Obr. 7: Podíl velikosti investic jednotlivých krajů ČR v %

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

Obr. 8 zachycuje počet nově vytvořených pracovních míst v důsledku udělení investičních pobídek. Nejvíce pracovních míst bylo vytvořeno v Ústeckém kraji (cca 20 tis.), o necelé

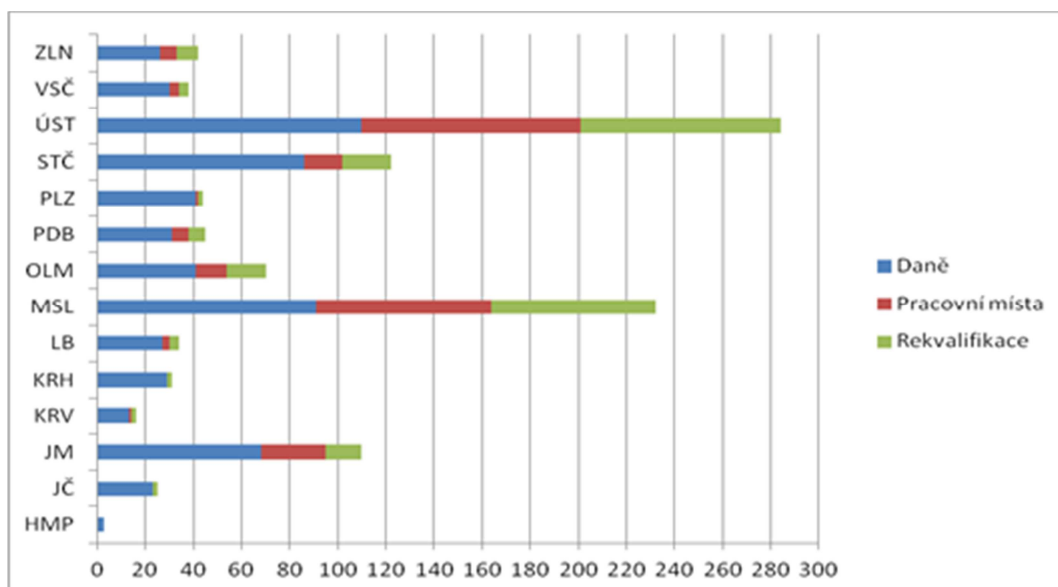
2 p.b. méně ve Středočeském kraji a o necelé 4 p.b. méně v Moravskoslezském kraji. V PK bylo vytvořeno cca 10,5 tis. nových pracovních míst, nachází se tedy v mezikrajském srovnání na 5.místě.

Obr. 8: Počet nově vytvořených pracovních míst v důsledku udělení IP v jednotlivých krajích ČR v %

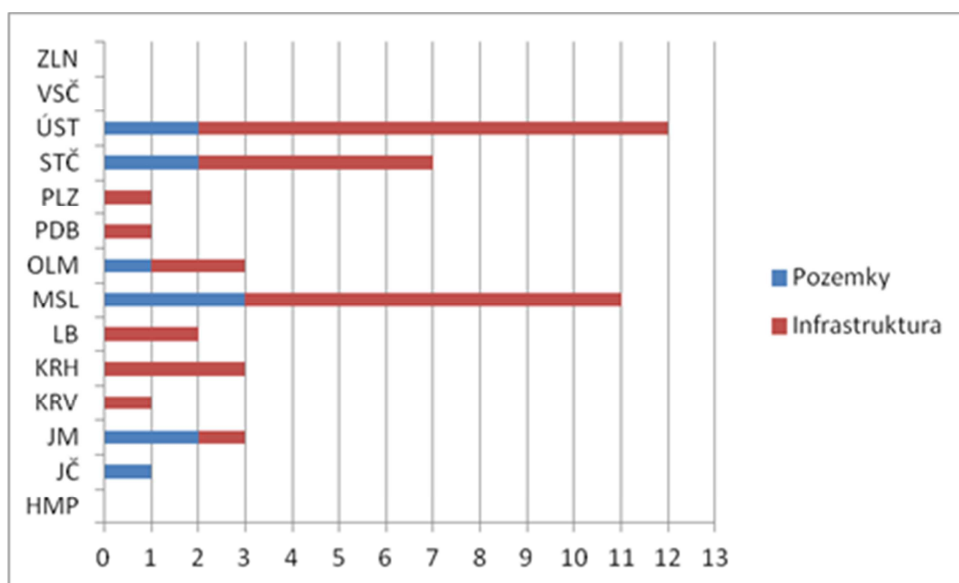
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

Co se týče druhu získaných IP, investoři upřednostňují slevy na dani z příjmů, popřípadě hmotnou podporu na vytváření pracovních míst a hmotnou podporu na rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců (viz Obr. 9 a 10). V některých případech investoři využívají i více druhů najednou. V PK je z 67 % využívána sleva na dani z příjmů.

Obr. 9: Formy čerpaných IP v jednotlivých krajích ČR (daně, pracovní místa, rekvalifikace)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

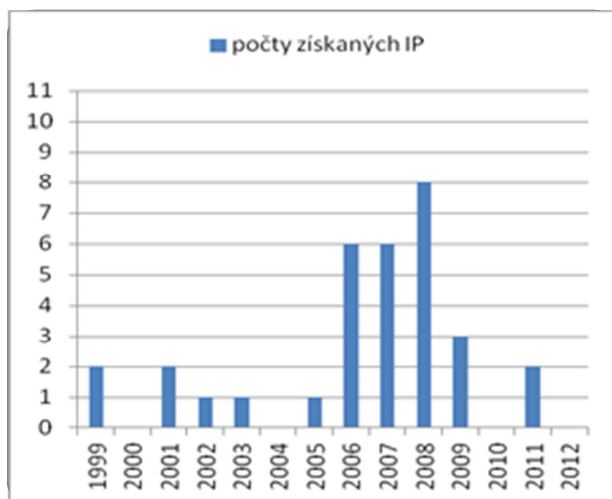

Obr. 10: Formy čerpaných IP v jednotlivých krajích ČR (pozemky, infrastruktura)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

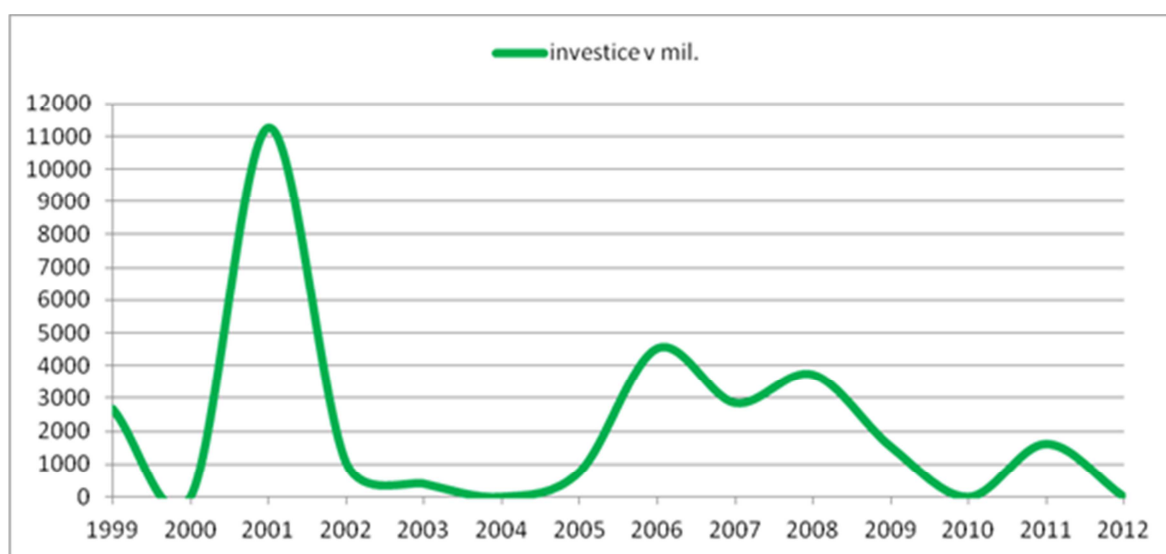
Obr. 11 a 12 popisují vývoj počtu a velikosti investic IP v PK v jednotlivých letech. Je zřejmé, že v letech 2006 – 8 bylo získáno nejvíce IP. Od r. 2008 dochází k výraznému poklesu, který je však patrný ve všech regionech a souvisí s ekonomickou krizí 2009 – 12. Co se týče velikosti investic, nejvíce bylo investováno do PK v r. 2001.

V letech 2002 - 5 došlo ke značnému propadu. Další významný příliv investic registruje PK až v letech 2006 – 8. V letech 2000, 2004, 2010 a v první polovině roku nebyly uděleny žádné IP.

Obr. 11: Počet získaných IP v PK

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

Obr. 12: Velikost investic v PK

Zdroj: Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

Kapitolu 2 lze shrnout následovně. Systém IP byl v ČR zaveden v r. 1988 a je upraven zákonem č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů. Dle zákona se IP rozumí veřejná podpora ve formě slevy na dani, převodu pozemků

za zvýhodněnou cenu, hmotné podpory na vytvoření nových pracovních míst a hmotné podpory na rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců, hmotné podpora na pořízení dlouhodobého a nehmotného majetku. Nejvíce využívaná je v PK sleva na dani z příjmů a to z 67%. Podporovanými oblastmi je zpracovatelský průmysl a nově i technologická centra a centra strategických služeb. Příliv investic do PK díky IP činil do 1. poloviny r. 2012 cca 30 mld. Kč, tj 5 % z celkových investic a z 90,5 % se jednalo o zahraniční investice realizované prostřednictvím MNC. PK se nachází s cca 10,5 tis. nově vytvořenými pracovními místy na 5. místě v meziregionální komparaci. Nejvíce investičních akcí bylo podpořeno v PK v letech 2001 a 2006 – 8. V současné době podle aktuálních informací nebyly investičními pobídkami podpořeny žádné nové investice. V důsledku novely zákona o investičních pobídkách však lze očekávat v příštích letech zlepšení.

2 Vybrané teoretické přístupy ve vazbě na investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj

Cílem této kapitoly je zmapovat teoretické přístupy aplikovatelné na problematiku regionálního rozvoje v kontextu IP a MNC. V zásadě se jedná o

- Vybrané teorie regionálního rozvoje (resp. ekonomického) rozvoje.
- Teorie nadnárodních firem.
- Teorie globálních produkčních řetězců.

2.1 Teorie regionálního rozvoje v kontextu PZI a investičních pobídek

Vývoj teorií regionálního rozvoje vychází z obecnějších, většinou ekonomicky zaměřených, rozvojových teorií. Jednotlivé teorie se liší v závislosti na typu ekonomické školy (např. klasický, neoklasický, keynesiánský přístup).

Existují skupiny teorií zabývající se dopadem PZI na regionální rozvoj a také jakým způsobem, jakým může region využívat výhod plynoucích z lokalizace výrobního faktoru.

Mezi nejvýznamnější teorie patří:

- nová teorie endogenního růstu (patří do skupiny teorií nové ekonomické geografie),
- teorie učících se regionů (patří do nových institucionálních teorií regionálního rozvoje),
- teorie regionálních inovačních systémů (patří do nových institucionálních teorií regionálního rozvoje),
- teorie mezinárodního obchodu.

2.1.1 Nová teorie endogenního růstu

Této teorii předcházely původní neoklasické růstové modely např. Solowův model. Zaměřuje se na růstovou úlohu úspor, kapitálové akumulace, populační expanze a na úlohu technického pokroku na straně druhé. Tento model byl v mnoha případech popřen, a tím vznikly podněty ke vzniku nových teorií. Příkladem, je právě tzv. Nová teorie růstu. Její

vznik je spojován s pracemi Romera a Lucase. Na rozdíl od Sollowa uvažuje nová teorie růstu vliv pozitivních externích efektů na znalosti, technologické změny a kapitál. Hlavním rysem je, nepřipouštění rozdílů mezi zahraničním a domácím kapitálem.²²

Cobb-Douglasova produkční funkce je modifikována na rostoucí výnosy z rozsahu a rozšířena např. o ukazatel lidského kapitálu. Znalosti jsou považovány za základní druh kapitálu. Příčina meziregionálních rozdílů je spatřována v rozdílech vybavenosti regionů lidskými zdroji a technologiemi. Hlavními mechanismy jsou rostoucí výnosy z kapitálu, externí úspory a naopak klesající výnosy z investic do nových znalostí.²³ Regiony, které nemají dostatek lidských zdrojů, jsou označovány jako strukturálně postižené. Aby nezaostávali za ostatními regiony a vykazovali přijatelnou produktivitu práce, objevuje se zde snaha, poskytnou alespoň nové technologie.

2.1.2 Teorie učících se regionů

Teorie učících se regionů nevysvětluje vývoj regionálních systémů jako celku, ale klade důraz na proces učení. Cílem procesů je objasnit úspěch či neúspěch regionu. Region už není vnímán staticky ale jako dynamicky se rozvíjející procesní instituce.²⁴

Autoři soudí, že učení a inovace zpravidla neprobíhají izolovaně v jedné firmě na základě jejích vnitřních zdrojů, nýbrž potenciál učit se a inovovat je vlastně ovlivněn formou vztahů mezi firmou a jejím prostředím. Prostředím rozumíme nejen síť vztahů s dalšími firmami a institucemi, ale i obecný rámec pro činnosti firmy (institucionální struktura,

²² VARADZIN, F. a kol. *Ekonomický rozvoj a růst*. Praha: Professional Publishing, 2004. 329 s. ISBN 80-86419-61-4.

²³ BLAŽEK J. a D. UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

²⁴ ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. 137 s. ISBN 978-7372-803-8.

sociální hodnoty, politická kultura).²⁵ Tím, že firma není izolovaná, může se od okolního světového prostředí přiučit např. novým výrobním a manažerským procesům, novým technologiím.

Podle Malmberga lze shrnout typické charakteristiky učících se regionů do tří skupin:

- ekonomická konfigurace regionu (existence většího množství obdobně zaměřených firem, jejich vzájemné působení může pomoci výměně informací a nových myšlenek),
- technologická infrastruktura (existence výzkumných institucí, které spolupracují s místními podniky),
- kultura a instituce regionu (představuje tzv. čtyři „i“ – identifikace, inteligence, instituce a integrace).²⁶

2.1.3 Koncept regionálních inovačních systémů

Tato teorie navazuje na teorie učících se regionů. Koncept regionálních inovačních systémů je analytickým rámcem pro výzkum konkurenceschopnosti a inovační výkonnosti jednotlivých regionů. Tento koncept zdůrazňuje roli interaktivního kolektivního učení a intenzivní vzájemné spolupráce mezi aktéry inovačního systému. Dochází zároveň k poskytování zpětné vazby mezi jednotlivými aktéry.²⁷ MNC spolupracují na projektech týkajících se výzkumu a vývoje (dále jen VaV) s českými firmami, budují technologická centra a centra strategických služeb.

Pojem regionální inovační systém zavedl britský geograf Philip Cooke a chápe jej jako širokou infrastrukturu podporující tvorbu inovací v interakci s výrobní sférou regionu.

²⁵ BLAŽEK J. a D. UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vydání. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

²⁶ Tamtéž

²⁷ Tamtéž

Podpora regionálních inovačních systémů je v regionech a zemích EU soustředěna do 3 oblastí:

- přímá podpora kolaborativním projektům,
- podpora budování zprostředkující infrastruktury (technologická centra, vědecké parky...),
- podpora spin-off (firmy, které využívají hmotného či nehmotného majetku či jiného právního subjektu k zahájení podnikatelské činnosti), což může pomoci při přenosu výsledků výzkumu do praxe.²⁸

2.1.4 Teorie mezinárodního obchodu

Tradiční teorie obchodu čerpají z původních neoklasických předpokladů a vysvětlují odvětvovou specializaci ekonomik rozdíly v relativních výrobních nákladech neboli v komparativní výhodě, která je výsledkem rozdílů v produktivitě výrobních faktorů nebo ve vybavení výrobními faktory mezi zeměmi a regiony.²⁹

Teorie komparativních výhod se neukázala jako dostačující při vysvětlení specializace zemí a regionů na odvětví. Z toho důvodu začali ekonomové vyvíjet nové teorie. Např. britský ekonom Posner formuloval tzv. **Teorii technologické mezery**, která je založená na inovacích. Firma vyvíjí nové výrobky a tím se dočasně stává monopolem, získává výhodnější přístup na zahraniční trhy. Ostatní výroby začnou napodobovat výrobky za vidinou vyšších zisků. Firma, původně na pozici monopolu, ztrácí komparativní výhodu. V důsledku ztráty se bude snažit výrobce o inovace a získat konkurenční výhodu zpět. Inovující firma získá na určitou dobu absolutní výhodu, ale poté může dojít k efektivnější

²⁸ ŽÍŽALOVÁ, P., P. ADÁMEK a P. CSANK. *Regionální inovační systémy a jejich podpora*. In Kadeřábková, A. a kol.: *Růst, stabilita a konkurenceschopnost IV: Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. Praha: Linde, 2008. s. 344-363. ISBN: 978-80-86131-79-5.

²⁹ ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. 137 s. ISBN 978-7372-803-8.

výrobě v jiných regionech či zemích. Působení inovací dochází ke vzniku technologické mezery mezi původním výrobcem a ostatními firmami.³⁰

V 80. letech 20. století vznikla nová teorie mezinárodního obchodu, která přehodnocuje původní neoklasické předpoklady tradiční ekonomie. Předpoklad konstantních výnosů z rozsahu nahrazuje rostoucími výnosy z rozsahu. Tím je porušena základní podmínka dokonalé konkurence. Dokonalou konkurenci nahrazuje monopolistická konkurence, kde firmy vyrábějí v již zmíněných rostoucích výnosech z rozsahu. Ty vysvětlují specializaci regionů na odvětví, které se jeví v mezinárodním měřítku jako konkurenceschopnější v důsledku výrob. Zastáncem této teorie je např. Krugman.³¹

Specializace v důsledku vyšší koncentrace odvětví v dané lokalitě vytváří potenciál pro vznik konkurenční výhody. Při spolupráci nadnárodních firem s tuzemskými dochází k posílení konkurenční výhody.³²

2.2 Teorie nadnárodních firem

Definice nadnárodních společností není jednotná. Dle OECD je definice následující: „Tyto podniky obvykle zahrnují společnosti nebo jiné subjekty registrované ve více než jedné zemi a propojené takovým způsobem, že mohou koordinovat svoji činnost různými způsoby. Zatímco jeden nebo více těchto subjektů může mít značný vliv na činnost jiných, stupeň

³⁰ ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. 137 s. ISBN 978-7372-803-8.

³¹ BLAŽEK J. a D. UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

³² ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. 137 s. ISBN 978-7372-803-8.

*jejich autonomie v rámci celého podniku se může u jednotlivých nadnárodních podniků značně lišit. Vlastnictví může být soukromé, státní nebo smíšené.*³³

Existují různé důvody pro vznik nadnárodních firem. Synek uvádí následující výhody:

- získání, zvýšení podílu na trhu,
- možnost obejít celní bariéry,
- přizpůsobení se specifikům trhu,
- přístup ke zdrojům (včetně vertikální integrace),
- nižší úroveň mzdových nákladů,
- mírnější legislativa, např. v oblasti ekologie.³⁴

Podnikání v zahraničí je spojeno s vyššími transakčními náklady oproti podnikání v mateřské ekonomice, a proto musí firmě přinášet odpovídající dodatečné výnosy. Investice v zahraničí musí pro firmu znamenat souběžně využití výhody vlastnictví, výhody lokalizace a výhody internalizace produkce.

Výhoda vlastnictví (Ownership advantage) je spojována se specifickým aktivem, která firma musí vlastnit a tím získá konkurenční výhodu na zahraničních trzích. Jedná se například o vyspělé technologie, obchodní značky, patenty, obchodní tajemství apod. Pokud firma investuje do těchto nehmotných aktiv, rostou úspory z rozsahu na celopodnikové úrovni.³⁵

³³ *Směrnice OECD pro nadnárodní podniky* [online]. OCED [vid. 13. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dataoecd/61/37/38111122.pdf>.

³⁴ SYNEK, M. a kolektiv. *Podniková ekonomika*. 2. vydání. Praha: C. H. BECK, 2000. 456 s. ISBN 80-7179-300-4.

³⁵ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: Linde, 2004. s. 14. ISBN 80-861-3152-1.

Výhoda lokalizace (Location advantage) spočívá v rozdělení výroby do více továren na různých místech. Efektivnosti dosahuje firma při nižších úsporách z rozsahu na úrovni jednotlivých výrobních závodů a zároveň musí mít důvod lokalizovat část produkce v zahraničí. Důvodem jsou pobídky, které se liší podle motivu investice.³⁶

Internalizace produkce (Internalization advantage) je spojována s využitím výhody vlastnictví daného aktiva interně, na místo jeho využití licencováním nebo vývozem. Důvody pro internalizaci produkce (Internalization advantage) jsou např. snaha prodloužit trvání konkurenční výhody z vlastnictví aktiva, nutnost vyšších utopených nákladů u technologicky vyspělých výrob v podobě investic do speciálních výrobních zařízení, tím pádem dochází k zvýšení transakčních nákladů subdodavatelských kontraktů.³⁷

V teorii nadnárodních firem, mají zásadní význam nehmotná aktiva, inovační aktivity a vysoké výnosy z rozsahu. Srholec uvádí sedm ukazatelů, ve kterých nadnárodní firmy vykazují nadprůměrné hodnoty:

1. *„vyšší intenzita výdajů na výzkum a vývoj a vyšší patentová aktivita,*
2. *vyšší intenzita výdajů na produktovou diferenciaci (marketing),*
3. *vyšší podíl nevýrobních zaměstnanců, jako jsou vědečtí, techničtí, či řídicí pracovníci na celkové zaměstnanosti,*
4. *vyšší podíl nehmotných aktiv na celkové hodnotě podniku,*
5. *vyšší vývozní výkonnost a dovozní náročnost,*
6. *vyšší výnosy z rozsahu na úrovni celé firmy,*
7. *nižší výnosy z rozsahu na úrovni jednotlivých výrobních závodů.*“³⁸

³⁶ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: Linde, 2004. s. 14. ISBN 80-861-3152-1.

³⁷ Tamtéž

³⁸ Tamtéž

2.3 Teorie produkčních a hodnotových řetězců

Od 90. let 20. století roste snaha autorů vysvětlit organizaci výroby v současném globalizovaném světě. Jedná se o teorii globálních komoditních řetězců (global commodity chains dále jen GCC), globálních hodnotových řetězců (global value chains dále jen GVC) a teorii globálních produkčních sítí (global production networks dále jen GPN).

Hlavním cílem teorií GCC/GVC/GPN je studovat vazby mezi jednotlivými aktéry, vysvětlit vývoj organizace výroby, nastínit důsledky pro zlepšování pozic v hodnotovém či produkčním řetězci. Silnými stránkami je schopnost určit místo tvorby hodnot a místo, kam je hodnota převedena, rozlišení zakořeněnosti firem v regionu a síti.³⁹

V **GCC** je největší důraz kladen na výzkum vztahů mezi firmami, které se společně podílejí na výrobě určité komodity. **GVC** se zaměřuje na otázky konkurenceschopnosti firem a na implikace pro průmyslovou politiku. Vyzdvihuje tři základní charakteristiky u každého z odvětví: prostorovou strukturu a charakter vazeb mezi jednotlivými fázemi produkce v řetězci aktivit, které přidávají hodnotu, rozdělení moci v daném řetězci, roli formálních i neformálních institucí při uspořádání vztahů mezi firmami. Třetí teorie **GPN** rozšiřuje předchozí teorie o analýzu sociálního a institucionálního kontextu regionu, do kterého zasahují jednotlivé fáze výrobního procesu. Tato teorie nevnímá jako hlavní aktéry pouze nadnárodní firmy a dodavatele ale i výzkumné aktivity, nevládní ziskové organizace a v neposlední řadě i stát, který určuje legislativní prostředí. K dalším přínosům patří, že se zabývá mimo jiné problematikou vlastnictví firem (domácí x zahraniční vlastnictví). K tomu abychom mohli pochopit rysy a vývojové trendy GPN je důležité vědět, odkud vlastníci pocházejí. Přínosem teorie GPN oproti předchozím je důraz, který je kladen na

³⁹ BLAŽEK J. a D. UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

zpětné vazby (mezi subdodavateli na různých úrovních - od zákazníků apod.). V posledních letech dochází ke splývání rozdílů mezi teorií GVC a GPN. Dále o nich bude proto hovořeno jako o teoriích GPN /GVC.⁴⁰

Existují **různé typy** GPN/GVC. Za jedno ze základních rozdělení lze považovat rozdělení, které provedl Gereffi a to na sítě, kde dominují výrobci (tzn. výrobcem řízené sítě např. automobilový průmysl) a sítě řízené nákupem, kde dominují zákazníci (např. řetězec Tesco). Postupem času se toto rozdělení se ukázalo jako nedostačující a proto došlo k novému a to na pět základních typu:

- **tržní řízení** (dodavatelé jsou schopni vyrobit zboží, bez toho aniž mi museli příliš spolupracovat s odběratelem, důležitá je otázka ceny),
- **modulární typ** (dodavatelé dodávají celý balíček služeb nebo celý subsystém – modul, hrozba nahrazení dodavatele jiným),
- **závislý typ** (vedoucí firma výrobní sítě, poskytuje podrobné instrukce ostatním závislým dodavatelům - co a jak mají vyrábět apod.,
- **hierarchický typ** (jedná se o výrobu složitěho zboží, vedoucí firma vyrábí výrobek sama – dominují vnitrozemské vztahy založené na manažerské hierarchii).⁴¹

Typy GPN/GVC jsou spojovány s pojmem „**upgrading**“ (tj. zlepšování pozice). Je to jeden z hlavních bodů výzkumu v rámci teorie GPN/GVC. Obecně je chápán jako přechod od ekonomických aktivit s nízkou přidanou hodnotou k aktivitám s vyšší přidanou hodnotou. Lze rozlišit základní typy upgradingu:

⁴⁰ BLAŽEK J. a D. UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

⁴¹ Tamtéž

- **procesní upgrading** - aplikace efektivnějších metod výroby (zavedení nové technologie, softwaru, efektivnější organizace výroby apod.), je běžný u většiny firem zapojených do GPN/GVC,
- **produktový upgrading** - zavedení nového výrobku nebo služby s vyšší přidanou hodnotou nebo vyšší jednotkovou cenou, je méně častý než procesní upgrading,
- **funkční upgrading** - zavedení nové aktivity s vyšší přidanou hodnotou popř. opouštění aktivit s nižší přidanou hodnotou.⁴²

Teorie GPN/GVC/GCC jsou neustále rozvíjeny, ale i přesto odborníci narážejí na jejich nedostatky. Autoři uvádějí jako jeden z nedostatků, že je věnováno málo pozornosti problematice logistiky. Za druhé je zmiňováno zanedbání vnitřní struktury velkých firem a vztahů mezi jednotlivými závody. Příkladem je vzájemný boj poboček o další investice. Posledním, třetím nedostatkem, který je v literatuře uváděn, je chybějící výzkum interakcí s životním prostředím. Výzkumy se zabývají pouze některými průmyslovými odvětvími (obuvnictví, oděvnictví, elektronický a automobilový průmysl, cestovní ruch). Odvětví jako těžební průmysl, který má dopad na životní prostředí, nejsou předmětem výzkumů. Tři výše uvedené nedostatky jsou těmi hlavními, ne však jedinými. Dochází k zanedbání výzkumu role orgánů veřejné správy na regionální, národní i nadnárodní úrovni, otázkám pracovní síly, vlivů zákazníků, zanedbání subdodavatelů – řetězci/síti dominuje vedoucí firma.⁴³

Pozn. Zkoumání vztahů mezi MNC a lokálními subjekty působícími v PK je obtížné. Lze vycházet pouze z výročních zpráv, které firmy zveřejňují a zde nejsou informace tak podrobné. Základním výzkumem v této oblasti se v ČR zabývá např. prof. Pavlínek.

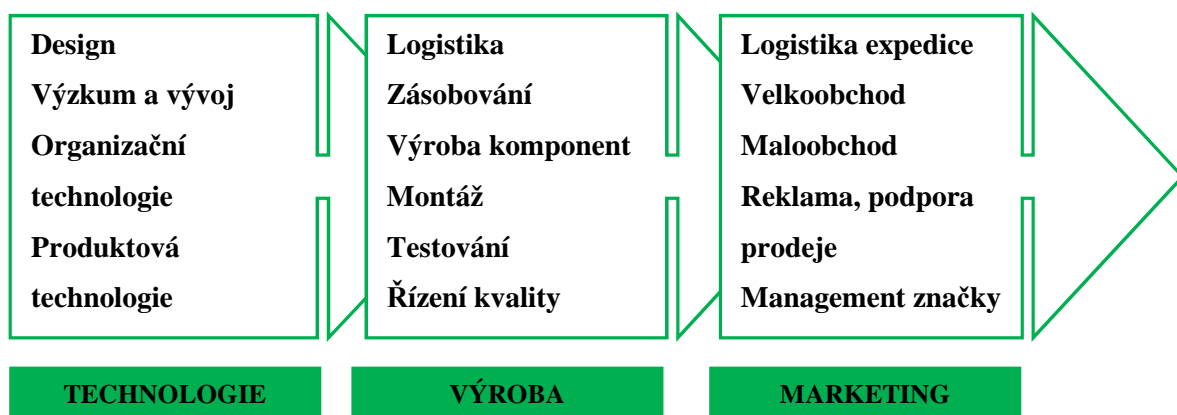
⁴² BLAŽEK J. a D. UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

⁴³ Tamtéž

2.3.1 Teorie fragmentace produkčního řetězce

Fragmentace znamená rozdělení produkčního řetězce do jednotlivých fází, které lze uskutečnit na různých místech, různými vlastníky nebo obojí.⁴⁴

Zpočátku docházelo k fragmentaci pouze na lokální úrovni nebo v rámci ekonomiky z důvodu dopravních a komunikačních nákladů, překážek volného obchodu a investic. Díky technologickému pokroku došlo k snížení nákladů na tok zboží a kapitálu a tím pádem se umožnil rozvoj fragmentace na mezinárodní úrovni. Je důležité se nezabývat pouze finálním výrobkem nebo celým výrobním procesem, ale výrobou jednotlivých komponent, ze kterých se finální výrobek skládá a jednotlivými aktivitami uvnitř firmy a jejich umístěním (viz Obr. 13).

Obr. 13: Fragmentace produkčního řetězce na mezinárodní úrovni

Zdroj: vlastní zpracování na základě ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. 137 s. ISBN 978-80-7372-803-8

⁴⁴ ARNDT, S. a H. KIERZKOWSKI. *Nature of Fragmentation*. In Arnd, S. a H. Kierzkowski (eds.): *Fragmentation: New Production and Trade Patterns in the World Economy*. Oxford: Oxford University Press, 2001. s 88 – 107. ISBN: 0-19-924331-X.

Srholec uvádí čtyři základní druhy fragmentace produkčního řetězce na základě prací autorů Markusena a Price:

Nefragmentovaná produkce je typická pro tradiční vertikálně orientované firmy, které soustředí produkční kapacity ve své domovské ekonomice. Jedná se o produktově specializované domácí firmy. Patří sem drobné živnosti, pohostinství, velké státní podniky v síťových odvětvích. Dlouhodobě mohou v nefragmentované produkci fungovat pouze podniky státem chráněné nebo dotované.

Fragmentace pouze vlastnictví se týká procesně specializované domácí firmy v sektoru neobchodovatelných služeb, jako jsou univerzity, výzkum a vývoj, nemocnice apod., které se specializují na své klíčové činnosti a ostatní procesy zajišťují dodavatelsky.

Fragmentaci pouze v prostoru využívají tradiční nadnárodní firmy s produkcí lokalizovanou v globálním měřítku, které se specializují na produkty, jejichž produkční řetězce z větší části vertikálně integrují ve svém vlastnictví. Příkladem jsou farmaceutické firmy, firmy mající oprávnění na těžbu nerostných surovin.

Fragmentace vlastnictví i v prostoru je typická pro firmy, které produkují globálně, ale specializují se na dílčí části produkčního řetězce, pro který mají nejsilnější konkurenční výhodu. Patří sem nadnárodní firmy ve službách, jako jsou např. auditorské firmy, reklamní agentury, letecké společnosti. Lze zmínit i oděvní či automobilový průmysl, kde nadnárodní firmy zcela opouští zpracovatelské aktivity a soustředí se na posilování konkurenčních výhod v oblasti managementu a VaV.^{45; 46; 47}

⁴⁵ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: Linde, 2004. s. 14. ISBN 80-861-3152-1.

⁴⁶ MARKUSEN, J. R. Multinationals, Multi-plant Economies, and the Gains from Trade. *Journal of International Economics*. 1984, Vol. 16, p. 205-226. ISSN 0022-1996.

Většinu firem nelze jednoznačně zařadit pouze do jednoho z výše uvedených typů fragmentace. Typickým příkladem je společnost Intel – typický výrobce komponent z pohledu finálního spotřebního výrobku spadá do fragmentace vlastnictví i v prostoru. Ale z pohledu dané komponenty spadá do fragmentace pouze v prostoru.

Teoretické přístupy uvedené v Kapitole 2 lze shrnout následovně. Mezi nejvýznamnější teorie regionálního rozvoje patří následující 4 teorie. **Nová teorie endogenního růstu** (vysvětluje meziregionální rozdíly), **teorie učících se regionů** (založená na neizolovanosti jednotlivých firem, které se tak od sebe mohou učit novým procesům a technologiím), **koncept regionálních inovačních systémů** (důraz kladen na spolupráci mezi aktéry – společné projekty zaměřené na VaV apod.), **teorie mezinárodního obchodu** (specializace regionů díky rostoucím výnosům z rozsahu). **Nadnárodními firmami** se rozumí podniky, které zahrnují subjekty registrované ve více než jedné zemi a jsou navzájem propojené. Organizaci výroby vysvětlují **teorie produkčních a hodnotových řetězců**, jde o zcela nový směr. Cílem těchto teorií je studovat vazby mezi jednotlivými aktéry. Tyto řetězce lze dělit podle toho, jaké jsou již zmíněné vazby mezi aktéry (tržní řízení, modulární typ, závislý typ). Produkční řetězce lze fragmentovat a to na mezinárodní úrovni, protože se současné vymezení high-tech oborů pouze na CZ NACE či OKEČ stává velmi málo vypovídajícím o sofistikovanosti výroby – i v high-tech odvětví typu kosmický průmysl či automotive působí firmy montážního charakteru vykazující nízkou přidanou hodnotu a v podstatě nepomáhají regionálnímu či obecně ekonomickému rozvoji lokality, kde jsou výroby umístěny.

Z pohledu regionálního rozvoje je kladen důraz především na „kvalitu investice“ odrážející se v přidané hodnotě, kterou podnik v regionu vytváří, dále v regionálních podmínkách (kvalita vs. cena pracovní síly, regionální inovační aktéři) a vytváření hodnotových sítí

⁴⁷ PRICE, V. C. Some Causes and Consequences of Fragmentation. In. Arndt, S., Kierzkowski, H. (eds.): Fragmentation: New Production and Trade Patterns in the World Economy. Oxford: Oxford University Press, 2001. s. 88 – 107. ISBN 0-19-924331-X

(kolaborativní VaV, vytváření sítí s malými a středními podniky a podniky regionálního charakteru).

3 Charakteristika PK se zaměřením na odvětví zpracovatelského průmyslu

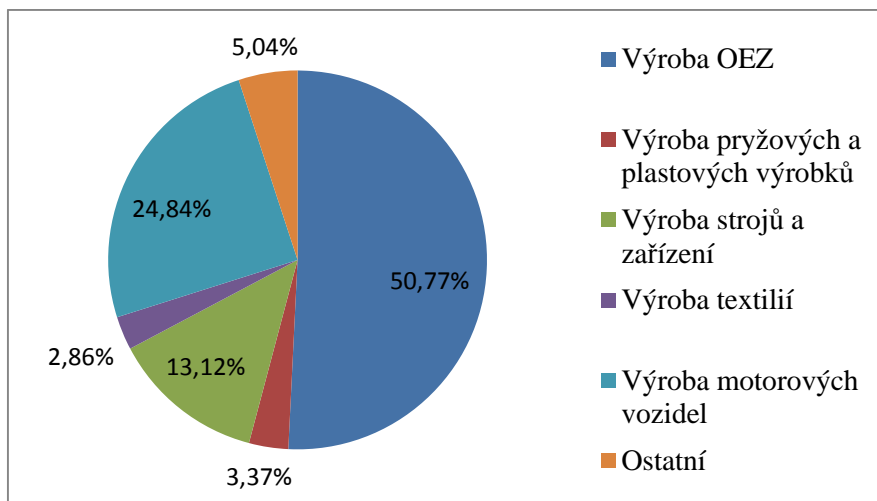
Cílem této kapitoly je zmapovat vývoj průmyslových odvětví v kontextu přidělených IP a MNC, které zde působí.

Na úvod budou uvedena ta odvětví zpracovatelského průmyslu, do kterých směřuje největší objem finančních prostředků v PK. Názvy odvětví v tabulce převzaté ze zdroje CzechInvest (přidělené IP) nejsou definovány přesně podle členění průmyslu CZ-NACE. Pro přehlednost bude terminologie sjednocena, viz Tab. 5. Obr. 14 vychází z této tabulky, zobrazuje výši investic v daných odvětvích v procentech. Nejvíce investic a cca 15 mld. Kč (cca 51 %) směřovaly do výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení, výroba elektrických zařízení (dále jen výroba OEZ).

Tab. 5: Odvětví zpracovatelského průmyslu PK s největším počtem IP a objemem finančních prostředků

Odvětví	Výše investic mil. Kč
Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení Výroba elektrických zařízení	15 458,11
Výroba pryžových a plastových výrobků	1 025,26
Výroba strojů a zařízení	3 995,27
Výroba textilií	869,99
Výroba motorových vozidel	7 563,42
Ostatní zpracovatelský průmysl	1 534,53

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

Obr. 14: Výše objemu investic podpořených IP v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu v PK v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů Agentury Czech Invest

3.1 Situace v odvětví zpracovatelského průmyslu v PK

Situace na trhu práce v PK je ovlivněna vnitřními a vnějšími podmínkami na straně nabídky a poptávky po práci. Z vnějších podmínek je nejdůležitější hospodářský vývoj ČR. Do vnitřních podmínek na straně nabídky práce patří např. vzdělanost populace, věková struktura, schopnost mobility (kvalitativní charakteristiky) a počet nezaměstnaných (kvantitativní charakteristika). Na straně poptávky po práci je charakteristika neobsazených pracovních míst - kvalifikační požadavky na zaměstnance (kvalitativní charakteristiky) a počet volných pracovních míst (kvantitativní charakteristika).⁴⁸

V následující části se autorka zabývá jednotlivými charakteristikami trhu práce v PK v komparaci s celorepublikovými charakteristikami. Zaměřuje se pouze na odvětví investičních pobídek, tj. zpracovatelského průmyslu. Z důvodů rozdílnosti klasifikace

⁴⁸ Oficiální internetový portál Českého statistického úřadu [online] [cit. 2013-1-30]. Dostupný z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta17120909.doc>

průmyslu do r. 2008 a po r. 2008 bude použita klasifikace od r. 2008, a to členění průmyslu dle CZ-NACE. Pomocí této klasifikace lze srovnávat statistiky v celé EU. Nejnovější údaje, které jsou k dispozici a z kterých lze v období zpracování diplomové práce čerpat, jsou z r. 2011.

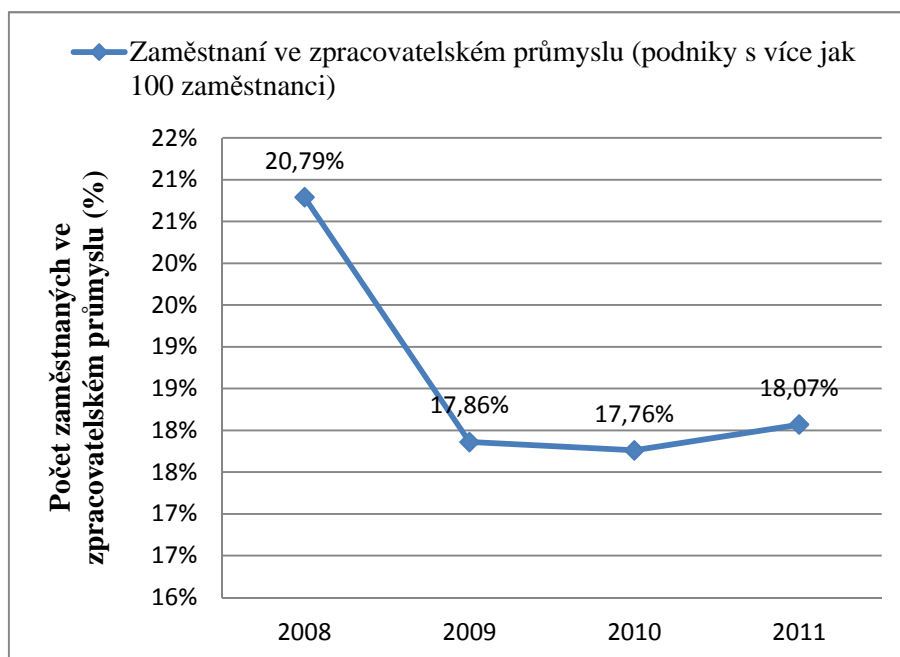
3.1.1 Vývoj zaměstnanosti

Tab. 6 popisuje vývoj zaměstnanosti v PK a vývoj zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu (v podnicích s více než 100 zaměstnanci). V průměru PK zaměstnával ve sledovaném období 239 479 lidí. Z toho bylo ve zpracovatelském průmyslu zaměstnáno v průměru 44 636 lidí, což představuje cca 18,64 %. Podrobný vývoj zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu v procentech zobrazuje **Obr. 15**. V r. 2009 došlo k prudkému poklesu, v důsledku ekonomické krize a útlumu průmyslových výrob, v r. 2011 lze vysledovat mírný nárůst zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu.

Tab. 6: Vývoj zaměstnanosti v PK 2008 – 11

	2008	2009	2010	2011
Celkový počet zaměstnaných v PK	245 104	238 546	235 047	239 218
Zaměstnaní v zpracovatelském průmyslu (podniky s více jak 100 zaměstnanci)	50 960	42 608	41 752	43 225

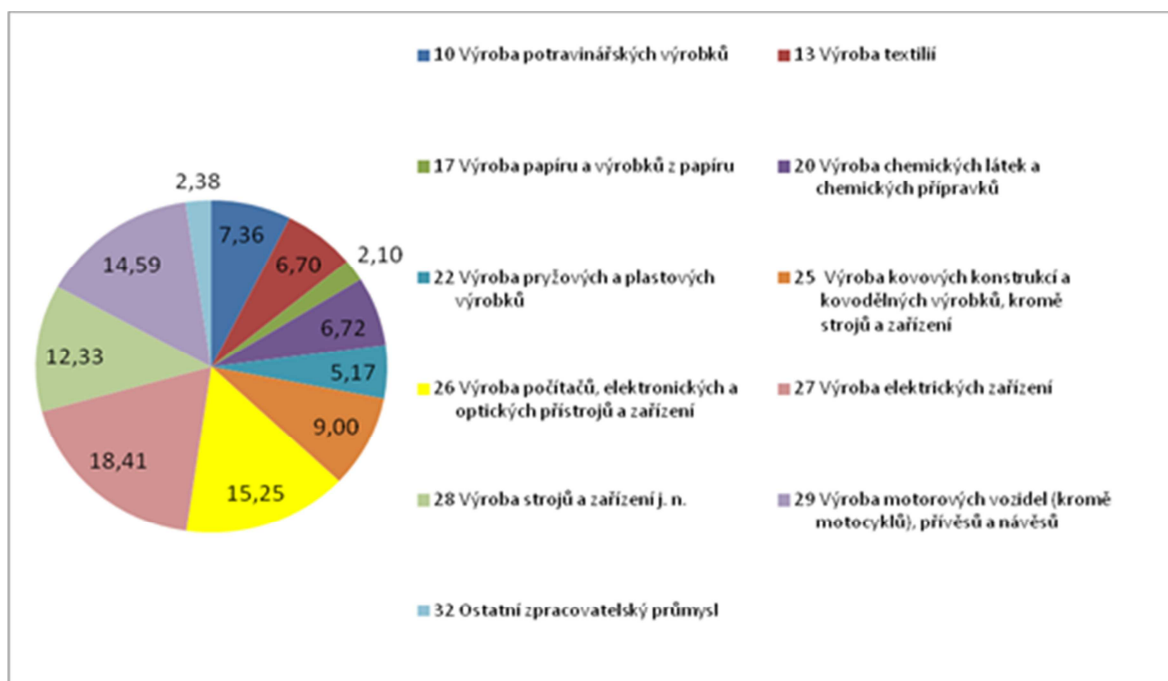
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek PK 2008 - 11

Obr. 15: Vývoj zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu (%) v porovnání s celkovým počtem zaměstnaných v PK

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek PK 2008 - 11

V Příloze 2 a 3 je zachycen vývoj **průměrného evidenčního počtu zaměstnanců** v období 2008 – 11 v PK a v ČR dle jednotlivých odvětví zpracovatelského průmyslu. Průměrný počet zaměstnanců ve zpracovatelském průmyslu PK se liší dle jednotlivých odvětví, v potaz jsou v následujících výpočtech brána pouze ta, kde jsou k dispozici údaje pro celé sledované období viz Obr. 16. V r. 2011 nejvíce obyvatel zaměstnává výroba elektrických zařízení 6 820 (18,41 %). Druhým významným odvětvím je výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení, řadí se na **druhé místo** v počtu zaměstnanců. V r. 2011 se dostáváme k číslu 5 649 (15,25 %). Výroba motorových vozidel se umístila na **třetím místě** s počtem 5 407 zaměstnanců (14,59 %). **Čtvrté místo** patří výrobě strojů a zařízení s číslem 4 569 (12,33 %).

Obr. 16: Zaměstnaní v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu v roce 2011 v %

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek PK za rok 2011

V ČR zaměstnávají nejvíce zaměstnanců následující odvětví zpracovatelského průmyslu: výroba motorových vozidel, výroba kovových konstrukcí a kovodělných, výroba strojů a zařízení. Výroba elektrických zařízení což je ze sledovaného hlediska nejdůležitější odvětví v PK, je v ČR až na 5. místě. Výroba počítačů, elektrotechnických a optických přístrojů a zařízení se řadí na 7. místo.

Podíl zaměstnanosti v odvětvích zpracovatelského průmyslu PK a ČR lze vyjádřit pomocí tzv. Giniho indexu. Aby bylo možné pracovat s delší časovou řadou, bylo nutné sloučit odvětví výroba textilií a výroba oděvů, dále výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení a výroba elektrických zařízení odvětví z důvodu odlišného členění dle OKEČ před r. 2008 jak již bylo zmíněno výše.

Giniho index bude vypočítán jako podíl úrovně zaměstnanosti v daném odvětví zpracovatelského průmyslu v PK označeného jako λ_r^s a celkovou zaměstnanosti v tom samém odvětví za celou ČR ⁴⁹

$$\lambda_r^s = \frac{\chi_r^s}{\chi^s}$$

kde symbol χ_r^s vyjadřuje úroveň zaměstnanosti odvětví v PK a χ^s je celková zaměstnanost odvětví v ČR.

Tab. 7 popisuje vývoj Giniho indexu ve vybraných odvětvích. U výroby OEZ lze pozorovat že, podíl zaměstnanosti v PK na celkové zaměstnanosti v tom samém odvětví v ČR se snižuje stejně jako u výroby strojů a zařízení. U výroby motorových vozidel je vývoj vyrovnaný, nedochází k velkým výkyvům, obdobně je na tom odvětví výroba pryžových a plastových výrobků. U výroby textilií a oděvů dochází od r. 2009 k růstu, kterému předchází opět nepatrné výkyvy. Lze tedy konstatovat, že z celorepublikového hlediska se koncentrace v odvětví snižuje právě tam, kde se snižuje Giniho index a naopak.

Tab. 7: Hodnoty Giniho indexu ve vybraných odvětvích zpracovatelského průmyslu

Odvětví	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
OEZ	0,09	0,091	0,074	0,071	0,076	0,058	0,052	0,055	0,056
Výroba motorových vozidel	0,041	0,038	0,036	0,037	0,039	0,033	0,036	0,037	0,037
Výroba pryžových a plastových výrobků	0,023	0,021	0,02	0,021	0,024	0,024	0,023	0,023	0,025
Výroba textilií a oděvů	0,07	0,065	0,061	0,063	0,068	0,058	0,161	0,154	0,163
Výroba strojů a zařízení	0,051	0,05	0,063	0,064	0,061	0,049	0,045	0,038	0,04

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek PK a ČR 2003 - 11

Jako tradiční odvětví PK lze definovat ta, na která se PK dlouhodobě zaměřuje. Proto bude časová řada 2008 – 11 porovnána s údajem o zaměstnanosti v r. 1998 (tj. před přílivem investic díky investičním pobídkám. Pokud budou nejvyšší zaměstnanost vykazovat

⁴⁹ ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. 137 s. ISBN 978-7372-803-8.

odvětví jako v letech 2008 – 11 lze je označit jako tradiční. Ze statistických ročenek je zřejmé, že v r. **1998** zaměstnávalo nejvíce obyvatel odvětví *výroba strojů a zařízení*, následuje *výroba OEZ zařízení*, *výroba textilií*, *výroba potravinářských výrobků* a na pátém místě co do počtu zaměstnanců je *výroba kovů a kovodělných výrobků*.

Z výše uvedeného je zřejmé, že jako tradiční odvětví PK lze označit:

- **výrobu OEZ,**
- **výrobu strojů a zařízení,**
- **výrobu motorových vozidel.**

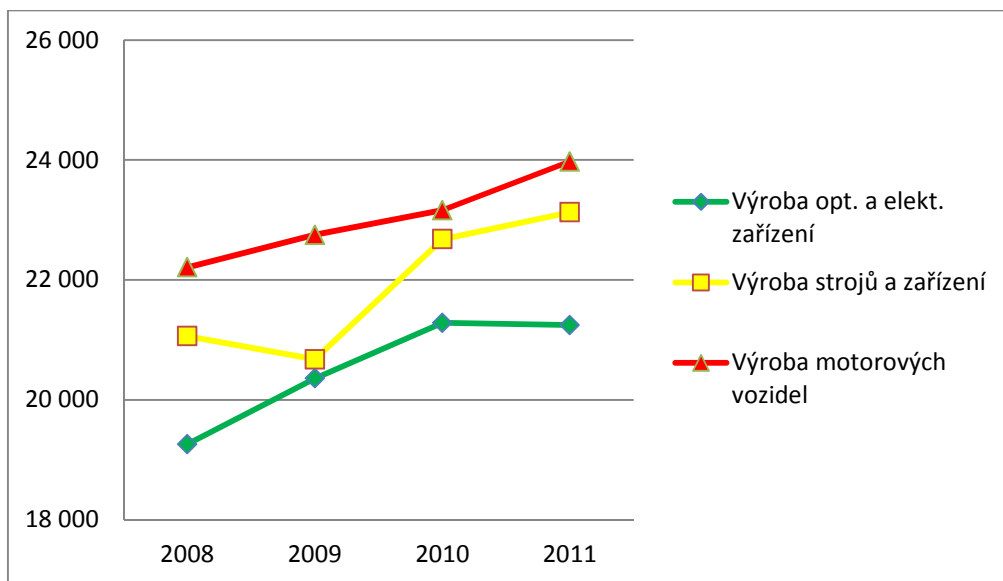
U výroby textilií a potravinářských výrobků, které v r. 1998 vykazovali vysokou zaměstnanost, je viditelný pokles v celém období 1998 – 11.

3.1.2 Vývoj průměrné mzdy

V Příloze 4 a 5 je zachycen vývoj průměrné hrubé mzdy zaměstnanců v PK a v ČR. Z příloh je patrné, že průměrné mzdy v průmyslu v PK stále rostou a to až na pár výjimek ve všech odvětvích zpracovatelského průmyslu. (Údaje pro odvětví výroba ostatních nekovových minerálních výrobků jsou k dispozici pouze v r. 2011. Průměrná mzda zde činí 36 091,- Kč, což je jednoznačně nejvyšší průměrná mzda v celém sledovaném období ve všech odvětvích). Nejvyšší mzda je vyplácena zaměstnancům odvětví výroba papíru a výrobků z papíru a to od r. 2009. V r. 2011 činí mzda 29 070,- Kč, lze pozorovat tendenci poklesu. Na druhé místo se řadí odvětví výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kde je naopak zřejmá tendence růstu. Mzda zde v r. 2011 činí 26 778,- Kč. Třetí místo patří výrobě motorových vozidel s průměrnou mzdou ve výši 23 972,- Kč pro r. 2011, zde také platí tendence růstu. Jako nejhůře placené odvětví vychází po celé sledované období ostatní zpracovatelský průmysl a výroba textilií.

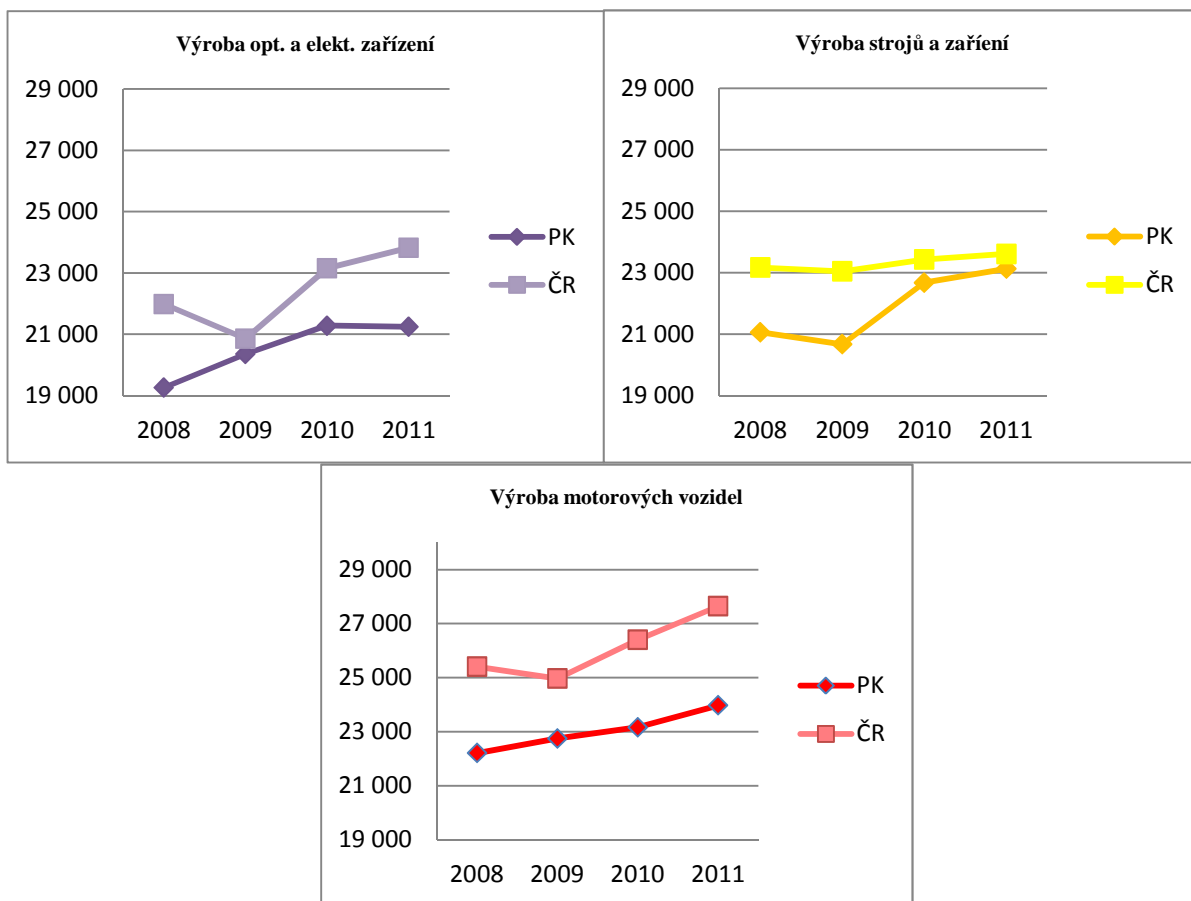
Obr. 17 zobrazuje vývoj průměrných mezd v odvětvích zpracovatelského průmyslu, která dle podkapitoly 3.1.1 evidují nejvíce zaměstnanců a lze je označit za tradiční. Nejvyšší průměrnou mzdou vykazuje odvětví výroba motorových vozidel – v průměru 23 023,- Kč ve sledovaném období. Následuje výroba strojů a zařízení, kde zaměstnancům byla vyplácena ve sledovaném období mzda v průměru 21 885,- Kč. Lze tedy konstatovat, že odvětví

uvedená v Tab. 5 se řadí výši průměrných mezd do prvních dvou třetin z 11 odvětví zpracovatelského průmyslu, která se porovnávala.

Obr. 17: Vývoj průměrné hrubé mzdy v tradičních odvětvích zpracovatelského průmyslu v letech 2008 – 11

Obr. 18 popisuje vývoj průměrných mezd v komparaci s celorepublikovými průměry. U všech uvedených odvětví je průměrná mzda vyplácená v PK nižší než celorepublikové průměry. U výroby OEZ je mzda nižší v průměru o 8,44 %, u výroby strojů a zařízení činí rozdíl 6,17 %. V odvětví výroba motorových vozidel, kde zaměstnanci dostávají nižší mzdu v průměru o 11,77 % je zřejmý nejvyšší rozdíl.

Obr. 18: Vývoj průměrné hrubé mzdy v tradičních odvětvích PK v letech 2008 - 11

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek PK a ČR 2008 - 11

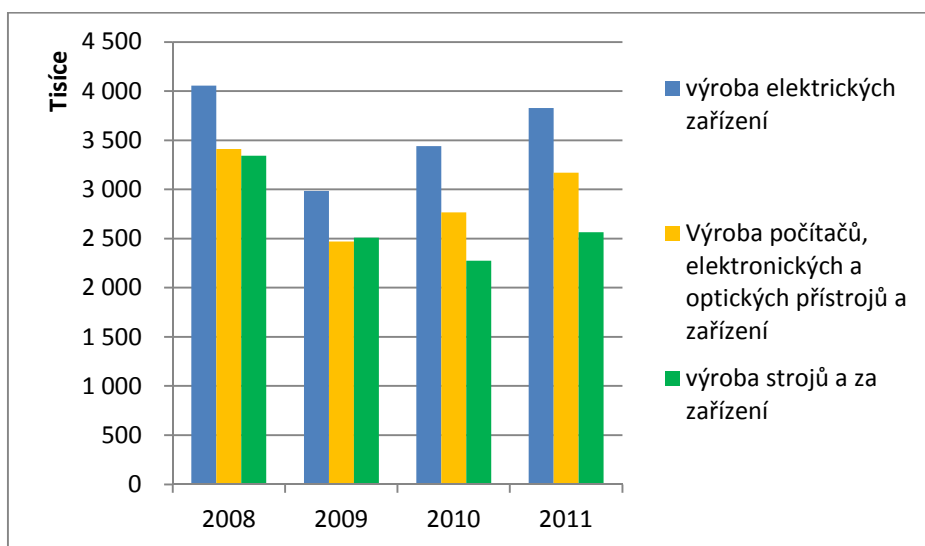
3.1.3 Produktivita práce v průmyslových sektorech

Hrubá přidaná hodnota (dále jen HPH) je jeden ze zásadních ukazatelů hospodářské činnosti. HPH představuje nově vytvořenou hodnotu, je dána rozdílem mezi celkovou produkcí a mezispotřebou.

HPH je definována jako produkce oceněná v základních cenách minus mezispotřeba oceněná v kupních cenách. HPH je počítána před odečtením spotřeby fixního kapitálu.

HPH je koncepčně blízká HDP (hrubému domácímu produktu), ale na rozdíl od HDP ji lze sledovat podle odvětví ekonomických činností.⁵⁰

Na Obr. 19 je znázorněn vývoj HPH v těch odvětvích zpracovatelského průmyslu, která zaměstnávají v PK nejvíce obyvatel. Produktivita práce - průměrná HPH na jednoho zaměstnance (dále jen PP) zpracovatelského průmyslu činí v r. 2008 505 tis Kč, v r. 2009 došlo k poklesu na 491 tis Kč. V následujících letech spatřujeme opět růst a to na 543 tis Kč v r. 2010 a r. 2011 přináší PP v hodnotě 561 tis Kč.

Obr. 19: Vývoj HPH v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

3.2 Inovační prostředí PK

Pojem inovace vznikl z latinského slova „innovare“ což v překladu znamená „obnovovat“. Uvádějí se dva základní požadavky kladené na inovace. Za prvé musí dojít k úplné novosti

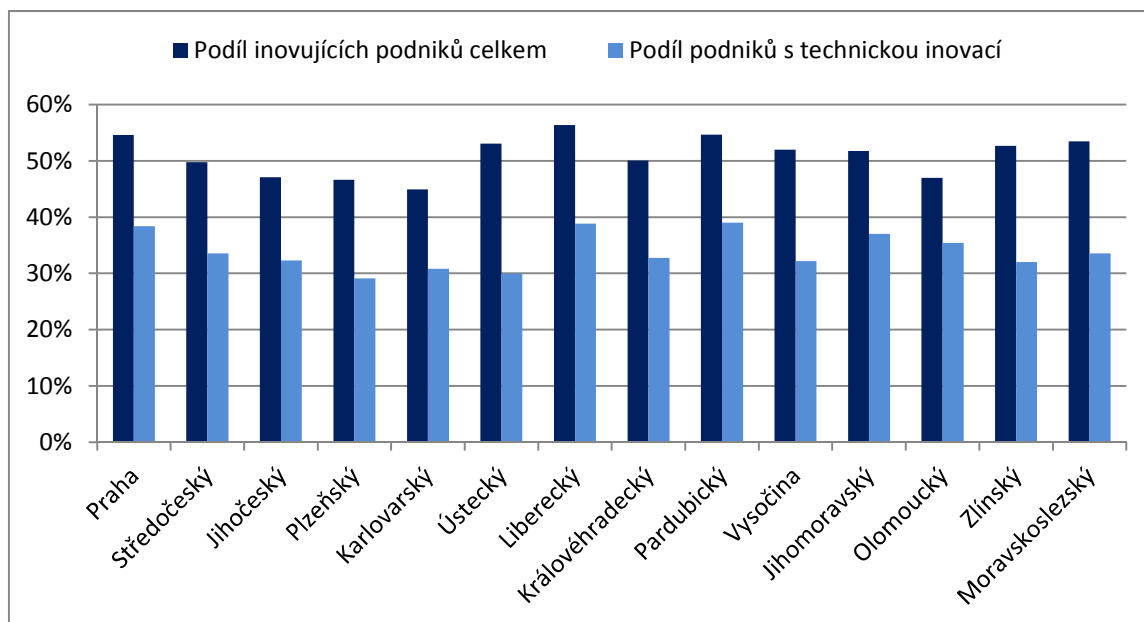
⁵⁰ Obecná databáze Eurostatu [online]. [vid. 2013-01-30]. Dostupné z:

<http://apl.czso.cz/ode/tab/teina061.htm>.

nebo výraznému zdokonalení – musí být zřejmý prvek „novosti“. Za druhé musí být inovace skutečně zavedena.⁵¹ Inovace jsou spjaty s výzkumem a vývojem, přičemž jsou nutnou základnou pro zavádění inovací.

3.2.1 Inovující podniky v PK

Nejaktuálnější údaje z šetření prováděných ČSÚ jsou k dispozici za období 2008 – 10. Obr. 20 zobrazuje vývoj podílu inovujících podniků celkem a podniků s technickou inovací (produktová a procesní inovace) dle krajů v ČR. PK vykazuje 2. nejvyšší podíl inovujících podniků celkem (54,7 %). První místo zaujímá liberecký kraj (56,4 %). Co se týče technických inovací, je PK nejvíce inovativní (39 %).

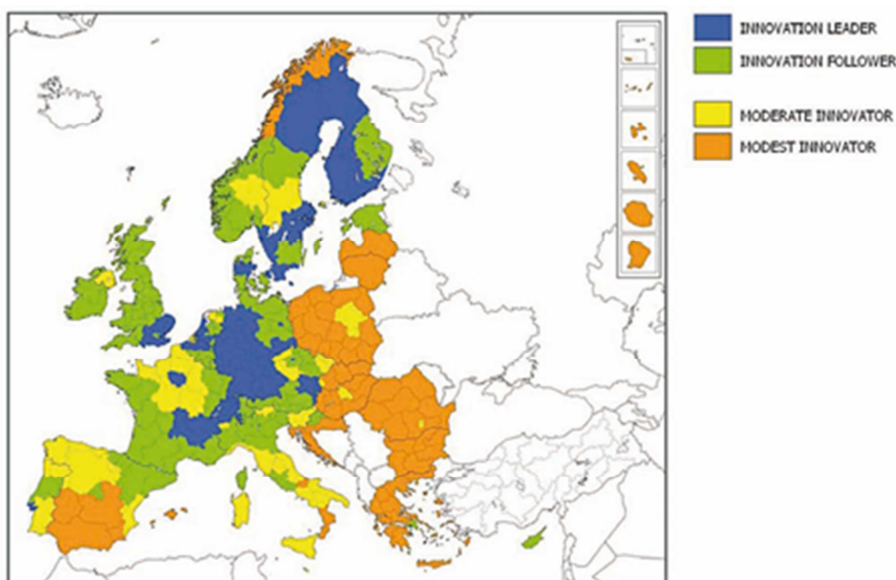
Obr. 20: Podíl inovujících podniků v ČR celkem v porovnání s technickými inovacemi v období 2008 - 12 v %

Zdroj: ČSÚ, Inovační aktivity podniků v ČR v letech 2008 - 10

<http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/9605-12>

⁵¹ *Statistické šetření o inovacích: Metodický přehled* [online]. ČSÚ [vid. 2012-12-7]. Dostupné z [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/E4001C6968/\\$File/960512m.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/E4001C6968/$File/960512m.pdf).

Evropská komise v publikaci Innovation Union Scoreboard 2013 uvádí, že PK patří ke skupině označované jako „INNOVATION FOLLOWER“, což je druhá nejvíce inovující skupina ze čtyř.

Obr. 21: Členění Evropy dle podílu inovací v regionech

Zdroj: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf

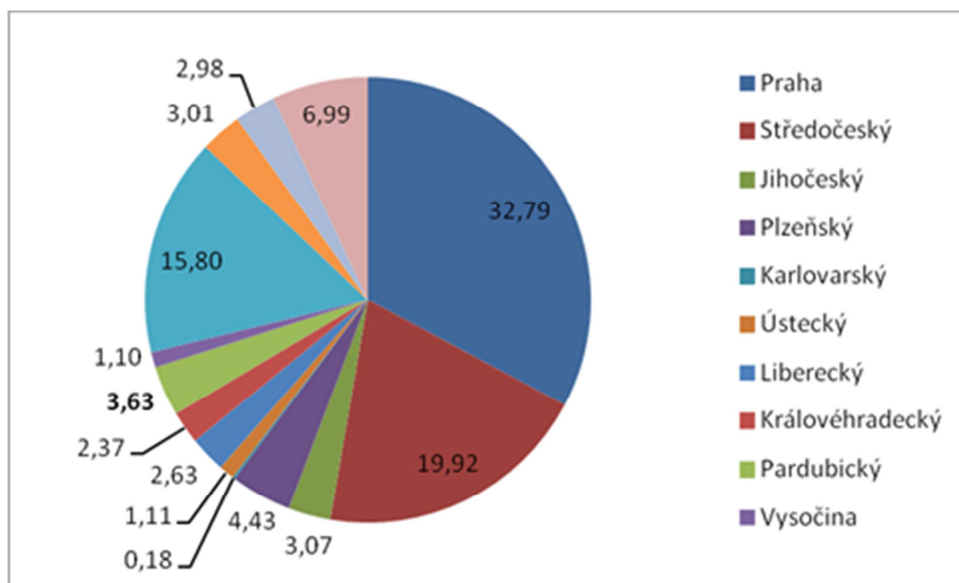
3.2.2 Výdaje na výzkum a vývoj

VaV jsou v ekonomických teoriích označovány jako klíčové oblasti ekonomického rozvoje. Jsou důležité pro růst produktivity, zaměstnanosti, ekonomický rozvoj apod. Český statistický úřad (dále jen ČSÚ) sleduje vývoj VaV v ČR a na základě získaných údajů zpracovává každoročně statistiky. Z nich bude autorka vycházet v následující části předkládané DP.

Co se týče výdajů na VaV v podnikatelském sektoru, lze konstatovat, že od roku 2008 – 11 dochází převážně k jejich růstu. V r. 2008 činila výše výdajů na VaV v podnikatelském sektoru v ČR cca 28 mld. Kč. Z toho v PK bylo vynaloženo cca 1,4 mld. Kč, což je 7,04 %. V r. 2009 došlo v ČR k poklesu cca o 3 mld. Kč (o 10,5 %), v PK k poklesu o 200 mil. Kč (o 12,9 %). Ke značnému růstu výdajů na VaV došlo v r. 2010 a to o 11,3 mld. Kč v ČR (o 30,7 %) a o 700 mil. Kč v PK (36,9 %). V následujícím roce růst

pokračoval, i když ne tak výrazně jako v r. 2010. V ČR vzrostly výdaje cca o 6 mld. Kč tedy o 14,1 % a v PK cca o 200 mil. Kč tedy o 10,3 %.

V r. 2011 činily v ČR podnikové výdaje na VaV 42,7 mld. Kč. Podíl jednotlivých krajů na tomto objemu vynaložených finančních prostředků zachycuje **Obr. 22**. PK kraj získal s cca 2,2 mil Kč 6. místo, a tím se udržel v první polovině v porovnání s ostatními kraji.

Obr. 22: Podíl krajů v ČR na objemu vynaložených finančních prostředků na VaV v r. 2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

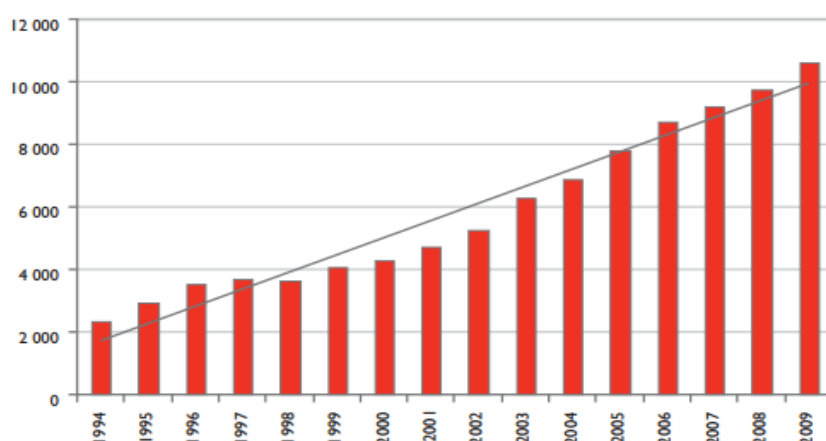
3.2.3 Fakulty zaměřené na obory tradiční pro PK

Univerzita Pardubice je jedinou vysokou školou univerzitního typu v PK. Má 7 fakult a 1 vysokoškolský ústav – centrum materiálového výzkumu. Tři ze sedmi fakult jsou zaměřené na obory tradiční pro PK. Jedná se o následující fakulty: Dopravní fakulta Jana Pernera, Fakulta elektrotechniky a informatiky a fakulta chemicko-technologická. Na fakultách se vzdělává téměř 11 tis. studentů.⁵²

⁵² Univerzita Pardubice [online]. [vid. 2012-12-7]. Dostupné z: <http://www.upce.cz/index.html>

Univerzita Pardubice úspěšně inovuje vysokoškolské vzdělání, výzkum a vývoj. Čerpá Evropské dotace za účelem modernizace systému terciárního vzdělávání a zlepšení zázemí pro rozvoj vědy a výzkumu. Univerzita řeší v současnosti 33 projektů. Většina projektů je zaměřena na inovaci studijních programů, snaží se zkvalitňovat výuku. Na projektech se účastní všechny fakulty. Pracoviště univerzity jsou zapojena také do mezinárodních projektů a vědeckých sítí. Univerzita získala 8. místo ve vědecko-výzkumném výkonu mezi českými vysokými školami.

Rozvoj univerzity lze ukázat pomocí vývoje počtu studentů. Počet studentů od r. 1994 neustále roste, viz Obr. 24.

Obr. 23: Vývoj počtu studentů na Univerzitě Pardubice

Zdroj: internetové stránky Univerzity Pardubice

Kapitolu zabývající se charakteristikou PK lze shrnout do následujících bodů:

- **největší objem investic** směřoval v rámci udělených IP do **OEZ** cca 15 mld. Kč,
- **nejvíce obyvatel zaměstnávají tradiční odvětví PK** a to výroba **OEZ**, výroba strojů a zařízení a výroba motorových vozidel,
- **průměrné mzdy** vyplácené MNC jsou **nižší** než **celorepublikový průměr** v daném odvětví,
- **produktivita práce** ve zpracovatelském průmyslu činí v průměru ve sledovaném období 525 tis Kč,
- **PK je druhý nejvíce inovativní kraj** v ČR,

- **PK získal 6. místo** v rámci výše **investic do VaV**,
- v PK existují fakulty na Univerzitě Pardubice zaměřené na **vzdělávání v tradičních odvětvích** zpracovatelského průmyslu.

4 Popis zkoumaného vzorku

V této části bude popsán vzorek, který je předmětem výzkumu a stručně charakterizovány jednotlivé MNC.

Primárním zdrojem jsou statistiky vydaných rozhodnutí o poskytnutých IP v Pardubickém kraji, které zveřejňuje agentura CzechInvest na svém internetovém portále za období 1997 – 13. 7. 2012. IP byly v PK přislíbeny 26 firmám. Z toho některé firmy odstoupily nebo bylo vydáno rozhodnutí o zrušení IP. Dále je potřeba brát v potaz otázku vlastnictví – kdo byl majoritním vlastníkem v době udělení IP. Pro účely této DP práce jsou klíčové pouze ty firmy, kde je majoritním vlastníkem zahraniční firma. Předmětem výzkumu je tedy 17 firem viz Tab. 8.

Tab. 8: Členění firem dle odvětví, ve kterém působí

Výroba opt. a elekt. zařízení	Výroba dopravních prostředků
AVX Czech Republic s.r.o. FOXCONN CZ s.r.o. Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o. FOXCONN Network Technology CZ s.r.o.	Rieter CZ a.s. SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o. KYB Manufacturing Czech s.r.o. Iveco Czech Republic, a.s. RONAL CR s.r.o. JTEKT Automotive Czech Pardubice s.r.o.
Výroba pryžových a plastových výrobků	Výroba strojů a zařízení
Treboplast s.r.o. REHAU, s.r.o. Ravensburger Karton s.r.o. ACERBIS CZECH s.r.o.	SIAG CZ, s.r.o. Brück AM spol. s r.o.
Výroba textilií	
Fibertex Nonwovens, a.s.	

Zdroj: vlastní zpracování na základě seznamu udělených IP od agentury Czech Invest

Sekundárním zdrojem jsou firemní statistiky (účetní závěrka, výroční zpráva a zpráva auditora) zahraničních firem, které obdrželi příslib IP. Firemní statistiky byly v době zpracování práce k dispozici pouze do r. 2012 a to na internetovém serveru obchodního rejstříku v sekci „sbírka listin“.

Níže uvedené ukazatele byly získány z firemních statistik a dále použity pro výpočet ukazatelů vlivu PZI na regionální rozvoj:

- datum zápisu firmy do obchodního rejstříku,
- průměrný evidenční počet zaměstnanců v daném období,
- účetní přidaná hodnota za dané účetní období,
- výdaje na výzkum a vývoj,
- mzdové náklady.

4.1 Charakteristika MNC (IP)

Cílem je stručně charakterizovat jednotlivé MNC (IP) rámci výzkumných předpokladů.

4.1.1 Odvětví elektrických zařízení

Společnost **AVX Czech Republic s.r.o.** se sídlem v Lanškrouně byla do obchodního rejstříku zapsána v r. 1992. Jediným společníkem je AVX LIMITED se sídlem ve Velké Británii. IP získala v r. 1999 ve formě hmotné podpory na rekvalifikaci zaměstnanců. Hlavním předmětem podnikání je výroba elektronických součástek. Je zde zřejmá specializace na výrobu tantalových kondenzátorů. Z výročních zpráv vyplývá, že většina tržeb plyne společnosti z prodeje výrobků a služeb do zahraničí přesněji vlastníkově společnosti, který dodává také potřebné polotovary a materiál, poskytuje služby v oblasti informačních systémů apod. Vazby jsou zde evidentní spíše na zahraniční subjekty než na tuzemské. V Lanškrouně má výzkumnou laboratoř, která je vývojovým centrem pro tantalovou divizi. V r. 2012 obdržela ocenění společností CARTS – 2011 Outstanding Paper Awards za novou generaci vysokonapěťových nízko ESRových tantalových polymerních kondenzátorů.⁵³ Ukazatele zkoumané v předcházejících kapitolách jsou pro AVX Czech Republic s.r.o. uveden v Tab. 9

⁵³ Výroční zpráva 2010: FOXCONN CZ s.r.o. [online]. [vid. 2013 – 12 - 12]. Dostupný z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a418890&dokumentId=C+16095%2fSL27%40KSHK&partnum=0&variant=1&klic=6jfejs>

Tab. 9: Přehled ukazatelů AVX Czech Republic s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	3 213	1
Průměrná mzda	17 929 Kč	15
PP	477 642 Kč	13
VaV	16 000 000 Kč	4

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

FOXCONN CZ s.r.o. je jedna z dceřiných společností společnosti Foxconn B. V. se sídlem v Nizozemí, je součástí celosvětové skupiny FOXCONB (Hon Hai). Od svého vzniku v r. 2000 sídlí v Pardubicích. V r. 2001 a 2011 získala IP ve formě slevy na dani. FOXCONN CZ s.r.o. poskytuje kompletní řešení v oblasti IT a vyrábí spotřební elektroniku. Společnost se chová odpovědně vůči místní veřejnosti – je generálním partnerem pardubického dětského sboru Iuventus Cantans, spolupracuje s Krajskou nemocnicí Cantans apod. Přesto, že společnost uvádí, výzkumné aktivity (ve vlastní laboratoři jsou prováděny spolehlivostní testy), údaje o výdajích na výzkum nejsou ve výročních zprávách uvedeny. Co se týče vývoje, byl spuštěn projekt na výrobu inkoustových kazet do tiskáren – v současné době nejpokročilejší výrobní celek. Ukazatele pro FOXCONN CZ s.r.o. jsou zobrazeny v Tab. 10.

Tab. 10: Přehled ukazatelů FOXCONN CZ s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	3 087	2
Průměrná mzda	24 745 Kč	11
PP	555 843 Kč	9
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

FOXCONN Network Technology CZ s.r.o. je jednou z dceřiných společností FOXCONN CZ (majoritní vlastník). Vznikla v r. 2011 a sídlí v Pardubicích. IP čerpala v r. 2011 ve formě slevy na dani – stejně jako FOXCONN CZ s.r.o. využila IP na začátku svého působení. Činnosti směřují k výrobě a testování LCD produktů. Je patrné, že výnosy plynou společnosti pouze z prodeje výrobků do zahraničí. Údaje o VaV nejsou k dispozici. Ukazatele pro FOXCONN Network Technology CZ s.r.o. uvádí Tab. 11.

Tab. 11: Přehled ukazatelů FOXCONN Network Technology CZ s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	16	16
Průměrná mzda	39 109 Kč	1
PP	-161 531 Kč	17
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o. byla zapsána do obchodního rejstříku v r. 2001 se sídlem v Pardubicích. Jediným vlastníkem je japonská společnost Panasonic Corporation. IP získala v r. 2001 a znovu v r. 2008, v obou případech ve formě slevy na dani. Výroba je zaměřena pouze na výrobu autorádií, která jsou prodávána převážně do zahraničí v rámci EU. Společnost nerealizuje vlastní aktivity v rámci VaV. Sledované ukazatele zobrazuje Tab. 12.

Tab. 12: Přehled ukazatelů Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	893	6
Průměrná mzda	28 004 Kč	8
PP	532 732 Kč	10
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

4.1.2 Odvětví výroba pryžových a plastových výrobků

Společnost **ACERBIS CZECH s.r.o.** sídlí v Moravanech u Pardubic. Založila ji italská společnost ACERBIS ITALIA S. P. A. v r. 2006. IP byla čerpána v r. 2008 ve formě slevy na dani. Společnost je zaměřena na výrobu plastových materiálů. Ve výročních zprávách se uvádí, že je investováno do VaV. Ukazatele vypovídající o společnosti ACERBIS CZECH s.r.o. jsou uvedeny v Tab. 13.

Tab. 13: Přehled ukazatelů ACERBIS CZECH s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	8	17
Průměrná mzda	21 931 Kč	12
PP	391 483 Kč	15
VaV	63 000 000 Kč	3

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

Ravensburger Karton s.r.o. sídlící v Poličce byla založena v r. 1996 německou společností Ravensburger Spielverlag GmbH. Hlavním předmětem její činnosti je výroba hraček a společenských her. IP byla společnosti přidělena v r. 2007 a uplatňována formou slevy na dani, hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikaci zaměstnanců. Opět je zde zřejmé, že většina tržeb plyne z prodeje výrobků mateřské společnosti v Německu. Informace o tom zda Ravensburger Karton s.r.o. investuje do VaV nejsou k dispozici. Tab. 14 zobrazuje ukazatele týkající se této společnosti.

Tab. 14: Přehled ukazatelů Ravensburger Karton s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	406	8
Průměrná mzda	18 299 Kč	14
PP	697 991 Kč	6
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

REHAU, s.r.o., společnost zaměřující se na zpracování plastů. Vznikla v r. 1992 a své sídlo má v současné době Praze. V r. 1994 vznikl nový závod, který je pro tuto problematiku důležitý a to závod v Moravské Třebové, který se specializuje na výrobu pro automobilový průmysl. Mateřskou společností je švýcarská společnost REHAU Verwaltungszentrale AG. IP byly přiděleny v r. 2007 ve formě slevy na dani, hmotné podpory na vytvoření nových pracovních míst a na rekvalifikaci zaměstnanců. REHAU, s.r.o. nevykazuje žádné vlastní aktivity v oblasti výzkumu. Rozvíjí činnost vlastního technologického centra (stává se nositelem know-how ve všech výrobních technologiích používaných v ČR). Tab. 15 popisuje ukazatele pro REHAU, s.r.o.

Tab. 15: Přehled ukazatelů REHAU, s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	561	7
Průměrná mzda	28 460 Kč	6
PP	896 363 Kč	5
VaV	0	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

V Moravské Třebové sídlí společnost **Treboplast s.r.o.** založená v r. 2004. Vlastníky jsou dvě španělské společnosti MONDRAGÓN INVERSIONES SPE, S. COOP. (40 %) a INDUSTRIAS TAJO, S.COOP. (60 %). Společnost se zabývá výrobou plastových částí pro automobilový průmysl a bílou techniku. IP ve formě slevy na dani, hmotné podpory na nově vytvořená pracovní místa a rekvalifikaci zaměstnanců získala v r. 2006. V r. 2011 činili tržby z tuzemska více jak 50 %. V předchozím roce to bylo cca 33 %. Treboplast s.r.o. neuvádí žádné finanční prostředky vynaložené na VaV. Sledované ukazatele popisuje Tab. 16.

Tab. 16: Přehled ukazatelů Treboplast s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	47	14
Průměrná mzda	17 398 Kč	16
PP	240 105 Kč	16
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

4.1.3 Odvětví výroba textilií

Fibertex Nonwovens, a.s. se sídlem ve Svitavách byla založena v r. 1993 společností FIBERTEX NONWOVENS A/S sídlící v Dánském Království - vlastník 100 % akcií. Fibertex Nonwovens, a.s. je předním výrobcem netkaných textilií pro průmyslové využití. IP byla přidělena v r. 2006 ve formě slevy na dani. Necelé dvě třetiny tržeb plynou ze zahraničí. Společnost se zabývá výzkumem v oblasti nanovláken. Tab. 17 zobrazuje sledované ukazatele.

Tab. 17: Přehled ukazatelů Fibertex Nonwovens, a.s. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	242	10
Průměrná mzda	20 519 Kč	13
PP	661 550 Kč	8
VaV	3 800 000 Kč	5

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

4.1.4 Odvětví výroba strojů a zařízení

V r. 1993 vznikla společnost **RONAL CR s.r.o.** zaměřující se na výrobu kol z lehkých kovů. Klíčový závod je umístěn v Pardubicích. Mateřskou společností je RONAL AG se sídlem ve Švýcarsku. IP byla společnosti přidělena v r. 2006 ve formě slevy na dani. Ve výročních zprávách nejsou uváděny případné výdaje na VaV. Největší tržby plynou společnosti ze zahraničních prodejů. Ukazatele charakterizující RONAL CR s.r.o. jsou uvedeny v Tab. 18.

Tab. 18: Přehled ukazatelů RONAL CR s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	1 035	4
Průměrná mzda	32 789 Kč	2
PP	986 363 Kč	3
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

KYB Manufacturing Czech s.r.o. byla založena v r. 2003 a sídlí v Pardubicích. Z 99 % je vlastníkem nizozemská společnost KYB Europe Headquarters B.V. a z 1 % japonská společnost Kayaby Industry Co., Ltd. Specializuje se na výrobu tlumičů pro motorová vozidla. IP byly společnosti přiděleny ve formě slevy na dani, hmotné podpory na nově vytvořená pracovní místa a rekvalifikaci zaměstnanců. Z výročních zpráv nejsou zřejmé investice do VaV. Tržby z prodeje výrobků v tuzemsku činí necelou jednu čtvrtinu z tržeb celkových. Tab. 19 zobrazuje sledované ukazatele.

Tab. 19: Přehled ukazatelů KYB Manufacturing Czech s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	241	11
Průměrná mzda	30 537 Kč	4
PP	673 547 Kč	7
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

V Zámrsku u Vysokého Mýta sídlí společnost **Brück AM spol. s r.o.**, která vznikla v r. 1993 jako dceřiná společnost německé společnosti Brück Handelsgesellschaft GmbH. Společnost se zabývá tvářením kovů za tepla, jejich zušlechťením a následným obráběním. IP byla získána v r. 2008 formou slevy na dani. Pravidelně se formou sponzorských darů zapojuje do kulturního a sportovního dění v okolí. V oblasti VaV nevyvíjí společnost žádné aktivity. Převažují opět tržby plynoucí ze zahraničí. Ukazatele společnosti Brück AM spol. s r.o. uvádí Tab. 20.

Tab. 20: Přehled ukazatelů Brück AM spol. s r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	226	12
Průměrná mzda	30 618 Kč	3
PP	974 648 Kč	4
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

SIAG CZ, s.r.o. se sídlem v Chrudimi vznikla v r. 1992. Většinovým vlastníkem je německá společnost SIAG Windenergietechnik GmbH (74,9 %) a menšinovým taktéž německá společnost SIAG Schaaf Industrie Aktiengesellschaft (25,1 %). Jedná se o další ze společností zaměřených na strojírenskou výrobu přesněji na výrobu ocelových stožárů, strojní nosníky apod. Spolupracuje převážně se zahraničními společnostmi (REpower Systems SE, Vestas Wind Systems A/S apod.) Společnost nevyvíjí žádné aktivity v oblasti VaV. Ukazatele jsou uvedeny v Tab. 21.

Tab. 21: Přehled ukazatelů SIAG CZ, s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	203	13
Průměrná mzda	26 216 Kč	10
PP	444 844 Kč	14
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

4.1.5 Odvětví výroba dopravních prostředků

Bývalá KAROSA a.s., nyní švýcarská společnost **Iveco Czech Republic, a.s.** sídlí ve Vysokém Mýtě. Vznikla v r. 1993. Mateřskou společností je Iveco France S. A. Společnost se specializuje na výrobu autobusů a náhradních dílů. V r. 2008 obdržela souhlas s poskytnutím IP formou slevy na dani. Materiál je ze 40% procent nakupován v ČR. Většina výrobků je prodávána na trhy v zahraničí (Francie, Itálie, Německo a Dánsko) Zabývá se inovace mi nízkopodlažních vozů Citelis. Jsou zde zřejmé investice do VaV viz Tab. 22.

Tab. 22: Přehled ukazatelů Iveco Czech Republic, a.s. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	2 100	3
Průměrná mzda	28 029 Kč	7
PP	1 191 345 Kč	2
VaV	161 000 000 Kč	1

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

JTEKT Automotive Czech Pardubice s.r.o., vznikla v r. 2003, IP byla přidělena v r. 2007 ve formě slevy na dani. Majoritním vlastníkem je česká společnost JTEKT Automotive Czech Plzeň (99,994 %) s.r.o. a minoritním potom japonská společnost JTEKT EUROPE, S.A.S. (0,006 %). Patří k významným výrobcům komponentů pro automobilový průmysl. Společnost neprovádí samostatný výzkum, podílí se na vývoji s ostatními členy skupiny JTEKT na zdokonalování výrobních postupů apod. Nejdůležitějším zákazníkem je Toyota (včetně TPCA) a další světoví výrobci osobních automobilů. Společnost neinvestuje do VaV. Sledované ukazatele zobrazuje Tab. 23.

Tab. 23: Přehled ukazatelů JTEKT Automotive Czech Pardubice s.r.o. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	373	9
Průměrná mzda	2 554 Kč	17
PP	524 215 Kč	11
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

Další společností patřící mezi MNC je **SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.** (dříve VERTEX GLASS MAT, s.r.o.). Vznikla v r. 2002 a sídlí v Litomyšli. Jediným vlastníkem je SAINT – GOBAIN AFORDS CZ s.r.o. Hlavním výrobním programem je výroba a zpracování skla. Žádosti o přidělení IP bylo vyhověno v r. 2003 formě slevy na dani a hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst. Ovládající osobou je Compagnie de Saing – Gobain se sídlem v Paříži. Materiál, zboží a služby jsou nakupovány od společností ve skupině. Tržby plynou společnosti hlavně ze zahraničí. Údaje o výši investic do VaV nejsou k dispozici. Ukazatele pro SAINT – GOBAIN AFORDS CZ Glass Mat s.r.o. zobrazuje Tab. 24.

Tab. 24: Přehled ukazatelů SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.. (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	43	15
Průměrná mzda	30 288 Kč	5
PP	2 034 025 Kč	1
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

Přední světový výrobce strojních zařízení je **Rieter CZ a.s.**, společnost založená v r. 1994 a sídlící v Ústí nad Orlicí. Zaměřuje se na výrobu textilních strojů, řídících elektro rozvaděčů a kabelových svazků. Je součástí švýcarského koncernu, mateřskou společností je Rieter Holding Ltd. IP získala v r. 2002 formou slevy na dani. Rieter CZ a.s., klade velký důraz na inovace, má svoji vlastní vývojové centrum. Na projektu „Výzkum a vývoj nové generace digitálního senzoru provozní měření kvality příze“ se podílí společnost spolu s ASICentrum spol. s r.o. a VÚTS a.s. Dalším projektem je „Innovative spinning“,

na kterém se podílí společně s Johannes Kepler university v Linci v Rakousku, jedná se o projekt na podporu mobility zkušených výzkumných pracovníků. Neméně důležitý je projekt „Mechatronika a dopravní stroje“, na kterém spolupracuje s Technickou univerzitou v Liberci. Na výše uvedené projekty získal Rieter CZ a.s. dotace. Převážná většina tržeb plyne ze zahraničí. Tab. 25 sleduje důležité ukazatele pro tuto problematiku.

Tab. 25: Přehled ukazatelů (průměr za období 2008 - 2011)

Ukazatel	Hodnota	Pořadí v porovnání s ostatními MNC
Počet zaměstnanců	226	12
Průměrná mzda	30 618 Kč	3
PP	974 648 Kč	4
VaV	-	-

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze statistických ročenek

Shrnutí kapitoly 4.1 je následující. Nejvyšší průměrnou mzdu vyplácí firma Foxconn Network Technology CZ s.r.o. a to ve výši 39 109,- Kč. Co se týče zaměstnanců, nejvíce jich zaměstnává AVX Czech Republic s.r.o. Jedná se o číslo 3 213. Firmou, která vykazuje nejvyšší produktivitu práce je SAINT – GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o. Vytvořená PP této firmy činí cca 2 mil. Kč. Jak již bylo zmíněno, nejvíce finančních prostředků (161 mil. Kč) investuje do VaV firma Iveco Czech Republic, a.s. U firem jako jsou FOXCONN CZ s.r.o. a AVX Czech Republic s.r.o. se setkáváme s tendencí většinu komponentů dovést ze zahraničí, smontovat je a opět vyvést do zahraničí jako hotové výrobky. Zde jsou vazby na lokální subjekty víceméně nulové.

5 Aplikační část

Cílem této kapitoly je ověřit výzkumné předpoklady uvedené v první kapitole této DP. Ty sledují dopad činností nadnárodních firem čerpajících IP na regionální rozvoj a regionální komparativní výhody v PK. Na závěr bude zhodnocen celkový přínos investičních pobídek pro regionální rozvoj.

5.1 Regionální statistika PZI dle formy vstupu

Firmy byly rozčleněny podle formy vstupu, tzn. podle toho, zda se jedná o investice na zelené louce (greenfield) či investice do stávající výroby (brownfield). Pro toto členění je důležitá informace týkající se dne zápisu do obchodního rejstříku. Pokud bylo datum zápisu od obchodního rejstříku starší, než 2 roky od vydání rozhodnutí o udělení IP hovoříme o brownfield. Z údajů je zřejmé, že mezi greenfields lze zařadit následujících 7 firem z výše uvedených 17 klíčových:

- FOXCONN CZ s.r.o.,
- FOXCONN Network Technology CZ s.r.o.,
- KYB Manufacturing Czech s.r.o.,
- Treboplast s.r.o.,
- SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.,
- Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o.,
- ACERBIS CZECH s.r.o.

5.2 VP1: MNC (IP) v PK působí v tradičních odvětvích tohoto regionu, využívají zde ve velké míře výhody spojené s úrovní pracovníků a značně přispívají k necenové komparativní výhodě celého regionu v určitém odvětví zpracovatelského průmyslu

Cílem této kapitoly je ověřit první výzkumný předpoklad, klíčem jeho ověření v kontextu výsledků teoretické části práce a výsledků situační analýzy zpracovatelského průmyslu v PK jsou následující oblasti:

- MNC působí v odvětvích pro PK tradičních,
- produktivita práce v MNC (IP) působících v daných odvětvích dosahuje vyšších hodnot než celostátní průměr,
- mzdy vyplácené zaměstnancům v MNC (IP) dosahují nadprůměrných hodnot.

5.2.1 Charakteristika odvětví dle podle počtu zaměstnanců

Jako tradiční odvětví, která zaměstnávají nejvíce obyvatel PK, jsou v kapitole 3.1.1. uvedena odvětví **výroba OEZ, výroba strojů a zařízení** a na třetím místě je **výroba motorových vozidel**.

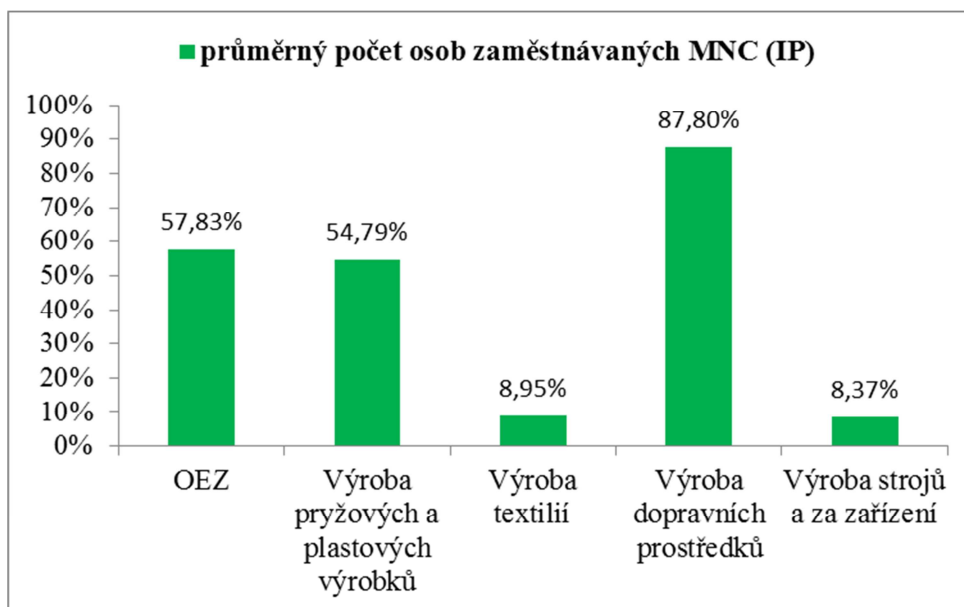
Obr. 24 zobrazuje počet osob zaměstnávaných MNC (IP) v odvětvích zpracovatelského průmyslu:

- Odvětví **výroby OEZ** zaměstnávalo v průměru 12 445 zaměstnanců. Z toho **7 197 tj. 57,8 %** jsou pracovní místa, která vytvořily MNC.
- Odvětví **výroby motorových vozidel** zaměstnávalo v průměru 5 194 osob. MNC (IP) z toho vytvořily **4 561 tj. 87,8 %** pracovních míst. Podle statistik ČSÚ

v komparaci s výsledky šetření u MNC (IP) je odvětví výroba motorových vozidel zcela pod kontrolou MNC.⁵⁴

- Odvětví **výroby pryžových a plastových výrobků** zaměstnávalo v průměru 1 861 osob, z toho MNC (IP) **1 020 tj. 54,8 %**.
- Odvětví **výroby strojů a zařízení** zaměstnávalo v průměru **5 121** osob z toho **429 tj. 8,4%** podíl připadá na MNC (IP).
- **Odvětví výroba textilií** v průměru zaměstnávalo **2 708** osob, z toho MNC (IP) **242** osob, **tj. 8,9 %**.

Z výše uvedeného vyplývá, že MNC (IP) tvoří velmi významný podíl na zaměstnanosti v tradičních odvětvích průmyslu v PK.

Obr. 24: Průměrný počet osob zaměstnávaných MNC (IP) v letech 2008 - 11

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z firemních statistik

⁵⁴ při zpracování statistik ČSÚ vychází z určitého vzorku firem, z kterého odvodí hodnoty pro celý kraj, z tohoto důvodu může dojít k výsledku, že MNC zaměstnávají v daném odvětví více zaměstnanců, než celý kraj

5.2.2 MNC přispívají k necenové komparativní výhodě celého regionu v určitém odvětví zpracovatelského průmyslu

Cílem této kapitoly je zjistit, do jaké míry se podílejí MNC na produktivitě práce PK v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu. Vhodným ukazatelem pro ověření této části výzkumného předpokladu je HPH na pracovníka, tj. produktivita práce (dále jen PP).

Účetní přidaná hodnota je uvedena ve výročních zprávách jednotlivých firem. Metodika účetní přidané hodnoty (viz Tab. 26) však neodpovídá HPH podle regionálních účtů ČSÚ (viz Tab. 27). Jedná se např. o soudní a administrativní poplatky, provozní dotace, soudní a administrativní poplatky, finanční leasing – které však nejsou z výročních zpráv a výkazů zisků a ztrát běžně zjistitelné. Proto je potřeba brát v potaz následující předpoklady, které by neměli mít na výsledky velký vliv:

- výdaje na soudní a administrativní poplatky jsou u hodnocení podniků nulové,
- výdaje spojené se zřízením leasingu nejsou započteny do ceny hotového výrobku a neobjevují se v tržbách podniku, proto není třeba je v dalších fázích odečítat,
- firmy neevidují žádné přidružené náklady nákupu finančních investic,
- firma nevyužívá provozní dotace.⁵⁵

⁵⁵ ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. 137 s. ISBN 978-7372-803-8.

Tab. 26: Výpočet HPH dle výkazu zisků a ztrát

I.	Tržby za prodej zboží	+
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	-
II.		
1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	+
II.2.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	-
II.3.	Aktivace	-
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	-
B.2.	Služby	-
	Přidaná hodnota (účetní)	Σ

Zdroj: : Oficiální formulář MF ČR, [online] [cit. 2010-07-17], dostupný z: <http://www.mfcr.cz>

Tab. 27: Výpočet HPH podle regionálních účtů dle ČSÚ

Výstup (celková produkce)		
I.	Tržby za prodej zboží	+
II.1	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	+
II.2	Změna stavu zásob vlastní činnosti	+
II.3	Aktivace	+
B.2	Služby (finanční leasing)	-
IV.	Ostatní provozní výnosy (bez provozních dotací)	+
XI.	Ostatní finanční výnosy	+
XII.	Převod finančních výnosů	+
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	-
Mezispotřeba		
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	+
B.2.	Služby	+/-
D.	Daně a poplatky (pouze soudní a administrativní poplatky)	+
H.	Ostatní provozní náklady	+
O.	Ostatní finanční náklady	+
I.	Převod provozních nákladů	-
P.	Převod finančních nákladů (odečítají se zřizovací poplatky finančního leasingu, přičítají se výdaje na opravy a údržbu, cestovné a ostatní služby a poplatky za pronájem pracovní síly placené pracovním agenturám, pojistné)	-
K.	Náklady finančního majetku (pouze přidružené náklady nákupu finančních investic)	+
HPH = Výstup - Mezispotřeba		

Zdroj: ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. 17 s. ISBN 978-7372-803-8.

Tab. 28 vyjadřuje, do jaké míry se MNC podílejí na tvorbě HPH v PK. Na vytvořené HPH v PK, odvětví výroba OEZ se podílejí MNC v průměru 23,07%, v odvětví výroba pryžových a plastových výrobků vytvořily MNC v průměru 31,51 % HPH a ve výrobě

textilií je podíl MNC v průměru 11,57%. U výroby dopravních prostředků je příspěvek MNC 29,10 % a nejhůře si MNC stojí v odvětví výroba strojů a zařízení, zde přispívají k HPH pouze 5,74%.

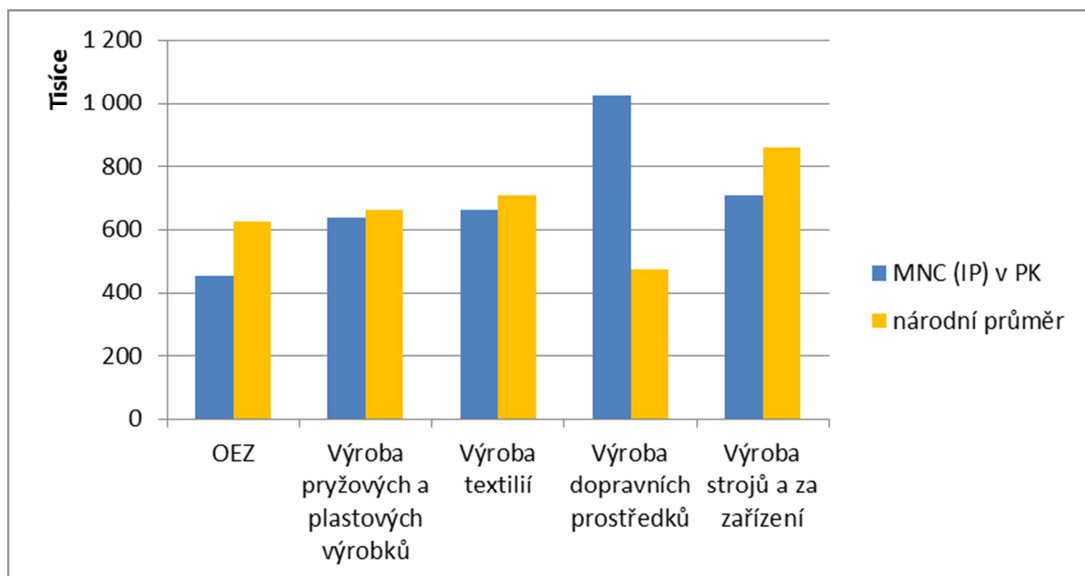
Tab. 28: HPH s příspěvkem a bez příspěvku PZI

Odvětví	HPH s příspěvkem PZI				HPH bez příspěvku PZI			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Výroba OEZ	7 466 457	5 453 799	6 206 881	6 999 355	6 325 695	4 205 633	3 262 848	6 531 196
Výroba pryžových a plastových výrobků	1 050 105	845 467	940 074	1 074 406	888 576	438 580	668 308	713 088
Výroba textilií	1 731 308	1 201 918	1 343 584	1 393 808	1 593 757	1 072 443	1 176 441	1 183 008
Výroba dopravních prostředků	2 629 810	2 436 240	2 803 388	3 035 168	1 868 056	1 567 686	2 078 752	2 248 529
Výroba strojů a za zařízení	3 342 850	2 509 396	2 273 883	2 564 765	3 122 344	2 361 613	2 162 896	2 421 330

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z výročních zpráv firem a dle ČSÚ

Produktivita práce MNC byla vypočítána jako podíl HPH, kterou daná firma vykazuje za rok a průměrného evidenčního počtu zaměstnanců v tom samém roce. Takto vypočítaná PP bude porovnána s národním průměrem jednotlivých odvětví, tj. podílem HPH a počtu zaměstnanců v daném odvětví.

Co se týče produktivity práce pouze v odvětví výroba dopravních prostředků, je PP vytvořená MNC vyšší než národní průměr. U ostatních odvětví je PP nižší národní průměr (viz Obr. 25). Lze tedy konstatovat, že MNC přispívají v necenové komparativní výhodě celého regionu především ve výrobě dopravních prostředků, pryžových a plastových výrobků. U ostatních odvětví se jedná o výroby s nižší přidanou hodnotou, zřejmě montážního charakteru, které nemají vliv na regionální rozvoj.

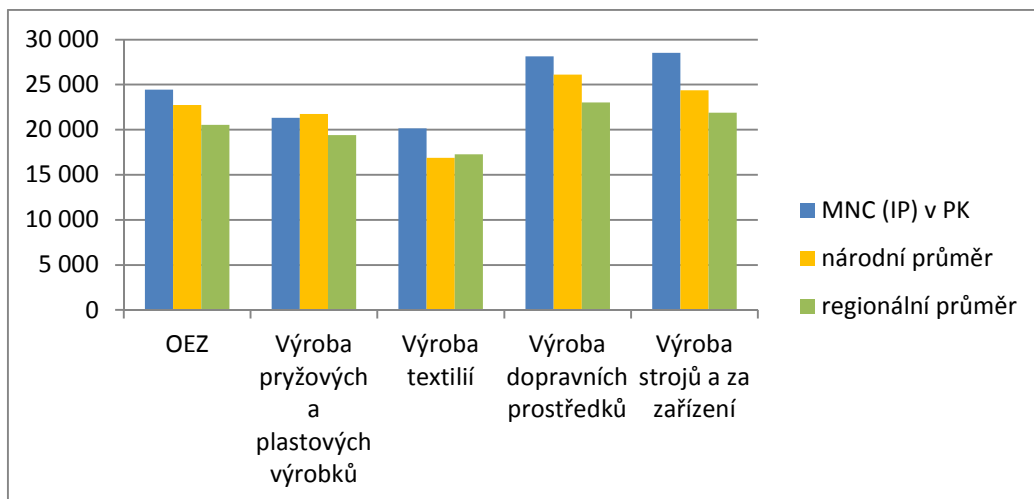
Obr. 25: PP vytvořená MNC (IP) v komparaci s národním průměrem v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu (průměr za období 2008 - 2011)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ (statistické ročenky PK a ČR)

5.2.3 Kvalifikační úroveň pracovníků

Cílem této kapitoly je zjistit jak kvalifikované pracovníky MNC (IP) zaměstnávají. Předpokladem je, že pokud jsou pracovníci kvalifikovanější, náleží jim také vyšší platové ohodnocení. Jako vhodný ukazatel pro ověření této části výzkumného předpokladu se proto nabízí průměrná hrubá měsíční mzda (PHMM). Pokud je výše uvedený předpoklad správný, měla by být mzda, vykazovaná MNC, vyšší než národní průměr popř. regionální průměr v daném odvětví.

Pouze v odvětví **výroba plastových a pryžových výrobků** není PHMM vyplácená MNC (IP) vyšší než národní průměr. Ve všech ostatních je vyšší než národní průměr. Co se týče regionálního průměru, MNC (IP) ho převyšují ve všech odvětvích (viz Obr. 26)

Obr. 26: PHMM vyplácená MNC (IP) v komparaci s národním a regionálním průměrem (průměr za období 2008 - 2011)

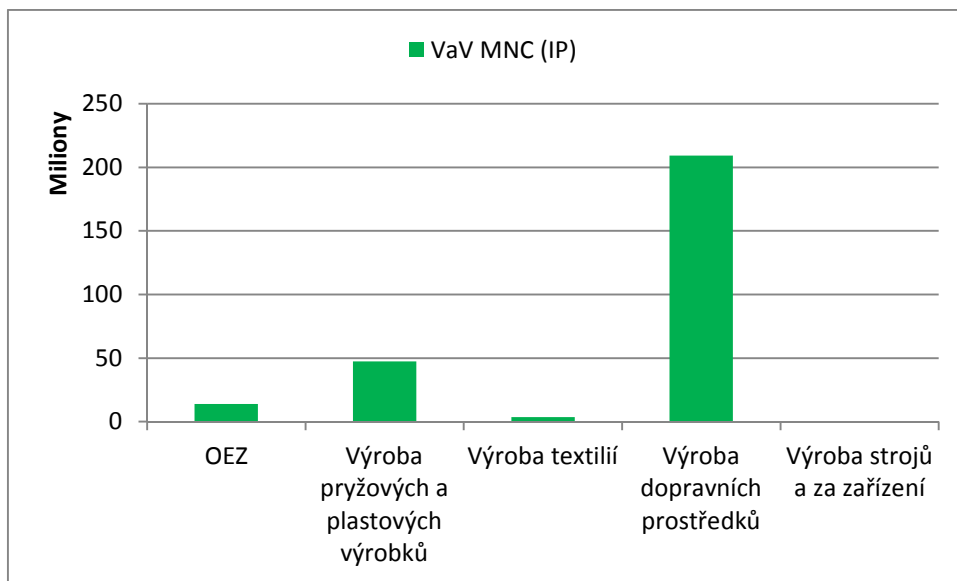
Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z firemních statistik a ČSÚ (statistické ročenky ČR a PK)

5.3 VP2: MNC (IP) se významně podílejí na podnikových výdajích na VaV v regionu

Cílem druhého výzkumného předpokladu je ověřit, zda MNC investují do výzkumu a vývoje v PK.

Míra investic MNC do výzkumu a vývoje VaV je považován za klíčový prvek zvyšování produktivity, ekonomického růstu, zaměstnanosti a udržitelného rozvoje. Je náročný z hlediska lidských zdrojů. Dlouhodobě udržitelná spolupráce se odvíjí právě od aktivit spojených s VaV a proto byl tento předpoklad zařazen do DP.

Obr. 27 zobrazuje velikost investic MNC (IP) do VaV. Nejvíce investují MNC (IP) působící v odvětví **výroby dopravních prostředků** a to v průměru 206 mil. Kč. Naopak v odvětví výroby strojů a zařízení nejsou evidovány žádné investice do VaV. Podíl MNC (IP) na investicích do VaV v PK činí průměru 17,28 %.

Obr. 27: Velikost investic MNC (IP) do VaV v PK (průměr za období 2008 - 2011)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z výročních zpráv firem

Závěr

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit činnosti MNC čerpajících investiční pobídky v PK prostřednictvím 2 výzkumných předpokladů, které vycházejí z teoretické části a rešerše provedené v Kap. 2.

VP1: MNC čerpající IP v PK působí v tradičních odvětvích tohoto regionu, využívají zde ve velké míře výhody spojené s vyšší kvalifikační úrovní pracovníků a značně přispívají k necenové komparativní výhodě celého regionu v určitém odvětví zpracovatelského průmyslu.

VP2: MNC (IP) se významně podílejí na podnikových výdajích na výzkum a vývoj (dále jen VaV).

Níže budou shrnuty a zhodnoceny všechny části prvního a druhého výzkumného předpokladu.

VP1.1, který říká, že **MNC čerpající IP v PK působí v tradičních odvětvích tohoto regionu, byl z větší části potvrzen**. Tři odvětví z pěti, ve kterých MNC působí, lze označit za tradiční:

- OEZ (57,8% podíl na zaměstnanosti v PK),
- výroba motorových vozidel (87,8% podíl na zaměstnanosti v PK),
- výroba strojů a zařízení (8,4% podíl na zaměstnanosti v PK).

Další dvě odvětví nejsou označovány jako tradiční, ale i přes to patří k těm, významnějším v PK:

- výroba textilií (8,9% podíl na zaměstnanosti v PK)
- výroba pryžových a plastových výrobků (54,8% podíl na zaměstnanosti v PK).

VP1.2 říká, že MNC využívají **výhodu spojenou s vyšší kvalifikační úrovní pracovníků**. Tento předpoklad byl z větší části **potvrzen**. PHMM, vyplácená MNC (IP) převyšuje národní průměr a to u následujících odvětví:

- OEZ (v průměru o 7,46 %),
- Výroba motorových vozidel (v průměru o 7,71 %),
- Výroba strojů a zařízení (v průměru o 17,17 %),
- Výroba textilií (v průměru o 19,39 %).

V odvětví výroby pryžových a plastových výrobků je vyplácená mzda MNC (IP) nižší v průměru o 1,93 % než národní průměr.

VP1.3 předpokládá, že **MNC přispívají k necenové komparativní výhodě regionu v určitém odvětví**. Bylo prokázáno, že MNC **přispívají k necenové komparativní výhodě celého regionu pouze ve výrobě dopravních prostředků**. VP1.3 byl tedy **potvrzen pouze částečně**.

Z výše uvedeného vyplývá, že první výzkumný předpoklad byl z větší části potvrzen. Nejlépe z analýzy vychází odvětví výroby motorových vozidel - jedná se o tradiční odvětví, jsou zde vypláceny zaměstnancům nadprůměrné PHMM a působením v tomto odvětví MNC (IP) přispívají k necenové komparativní výhodě regionu.

VP2 říká, že **MNC mají vědeckovýzkumné vazby na lokální subjekty**, jinými slovy investují finanční prostředky do VaV. Ze 17 zkoumaných firem pouze 5 investuje do VaV. Nejvíce investují firmy podnikající v odvětví výroby motorových vozidel. Tento **předpoklad nelze vyvrátit ani potvrdit**. MNC se podílejí na VaV, ale tento podíl činí v průměru pouze 17,28 %. Podíl MNC (IP) na zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu PK činí v průměru 31,53 %. Lze tedy usoudit, že **investice MNC (IP) do VaV jsou podprůměrné**.

Druhý výzkumný předpoklad nelze jako celek potvrdit. MNC (IP) sice investují do VaV v kraji, ale výše těchto investic je podprůměrná. Z tohoto hlediska lze

vyhodnotit odvětví výroby dopravních prostředků jako odvětví, které má vědeckovýzkumné vazby na lokální subjekty.

Novelou zákona o investičních pobídkách účinnou od 12. 7. 2012 došlo ke snížení hranice výše investice pro získání veřejné pobídky v 10 okresech ČR a zvýšení počtu let, kdy mohou být daňové slevy uplatněny z 5 na 10 let. Úplnou novinkou je zavedení institutu strategické investiční akce. To znamená, že kromě standardních investičních pobídek mohou takto označené projekty získat hmotnou podporu na kapitálovou investici až do výše 5 % nákladů. Tato podpora se týká zpracovatelského průmyslu a technologických center. Výše uvedené je logickou reakcí na stále se snižující počet zájemců o investiční pobídky – je vytvořen prostor pro domácí investory a firmy, které již v Čechách operují. Efekt se již projevil - v r. 2013 byly po hubených letech 2009 až 2012 uděleny investiční pobídky 95 projektům, což je druhý nejlepší výsledek od zavedení opatření v r. 1998. Předkladateli 87 žádostí jsou převážně již dříve založené pobočky nadnárodních firem v Čechách - tj. české firmy, které pravděpodobně i díky IP reinvestují své zisky v ČR v nebývalém množství. 5 projektů směřuje do již založených poboček v Pardubickém kraji, bohužel největší zaměstnavatelé mezi nimi zatím nejsou. Lze předpokládat, že právě touto cestou bude podpořen další pozitivní vývoj poboček nadnárodních firem v ČR a ekonomický rozvoj v regionech. Riziko odlivu investic - zvláště v tzv. montovnách - však stále trvá a PK společně s dalšími, které si v minulosti zadaly s velkokapacitními montovnamy - patří mezi ty ohrožené nejvíce.

Seznam použité literatury

Analýza vlivu firem podpořených investičními pobídkami na vybrané indikátory české ekonomiky [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky [vid. 2012-12-7]. Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/26084/25895/289827/priloha001.pdf>.

ARNDT, S. a H. KIERZKOWSKI. *Nature of Fragmentation*. In Arnd, S. a H. Kierzkowski (eds.): *Fragmentation: New Production and Trade Patterns in the World Economy*. Oxford: Oxford University Press, 2001. s 88 – 107. ISBN: 0-19-924331-X.

BLAŽEK J. a D. UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

CEDIDLOVÁ, M. The Effectiveness of Investment Incentives in Certain Foreign Companies Operating in the Czech Republic. *Journal of Competitiveness* [online]. 2013, Vol. 5, No. 1, p. 108-120 [vid. 2013-12-01]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/1325819815/142A88DBE0A53E338E5/3?accountid=17116>.

Investiční pobídky [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/brozura-investicnich-pobidek-po-novele-3297-cz.pdf>.

Investiční pobídky v ČR [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky [vid. 2012-12-7]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/inv_pob_vyvoj.html.

KINCL, M. *Investiční pobídky jako forma veřejné podpory*. Praha: Linde, 2003. 79 s. ISBN 80-86131-48-3.

Manuál investičních pobídek [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [cit. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/investicni-pobidky-nove>.

MARKUSEN, J. R. Multinationals, Multi-plant Economies , and the Gains from Trade. *Journal of International Economics*. 1984, Vol. 16, p. 205-226. ISSN 0022-1996.

Obecná databáze Eurostatu [online]. [vid. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/ode/tab/teina061.htm>.

Oficiální internetový portál agentury CzechInvest [online]. [vid. 2012-12-07]. Dostupné z: <http://czechinvest.org/o-czechinvestu>.

Oficiální internetový portál agentury CzechInvest [online]. [vid. 2013-1-10]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/investicni-pobidky-vydelaly-230-miliard-ukazala-jedinecna-studie-deloitte>.

Oficiální internetový portál Českého statistického úřadu [online]. [vid. 2013-1-30]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta17120909.doc>.

Pardubický kraj patří k investorsky nejatraktivnějším regionům východní Evropy [online]. Praha: Agentura pro podporu investic a podnikání CzechInvest [vid. 2012-12-7]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/tz-pardubice-investorsky-atraktivni-region-30-3-12-3171-cz.pdf>.

PRICE, V. C. Some Causes and Consequences of Fragmentation. In. Arndt, S., Kierzkowski, H. (eds.): *Fragmentation: New Production and Trade Patterns in the World Economy*. Oxford: Oxford University Press, 2001. s. 88 – 107. ISBN 0-19-924331-X

Směrnice OECD pro nadnárodní podniky [online]. OCED [vid. 13. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/dataoecd/61/37/38111122.pdf>.

SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: Linde, 2004. s. 14. ISBN 80-861-3152-1.

Statistická ročenka Pardubického kraje 2011 [online]. Pardubice: Český statistický úřad, 2011 [vid. 2011-11-23]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/krajp/531011-11-xe4>.

Statistické měření o inovacích: Metodický přehled [online]. ČSÚ [vid. 2012-12-7].
Dostupné z [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/E4001C6968/\\$File/960512m.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/E4001C6968/$File/960512m.pdf).

SYNEK, M. a kolektiv. *Podniková ekonomika*. 2. vydání. Praha: C. H. BECK, 2000. 456 s.
ISBN 80-7179-300-4.

ŠIMANOVÁ, J. *Investiční pobídky, nadnárodní firmy a regionální rozvoj*. 1. vyd. Liberec:
Technická univerzita v Liberci, 2011. 137 s. ISBN 978-7372-803-8.

Univerzita Pardubice [online]. [vid. 2012-12-7]. Dostupné z:
<http://www.upce.cz/index.html>

VARADZIN, F. a kol. *Ekonomický rozvoj a růst*. Praha: Professional Publishing, 2004.
329 s. ISBN 80-86419-61-4.

Výroční zpráva 2010: FOXCONN CZ s.r.o. [online]. [vid. 2013 – 12 - 12]. Dostupný z:
<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a418890&dokumentId=C+16095%2fSL27%40KSHK&partnum=0&variant=1&klic=6jfejs>

Živnostenské podnikání: a další předpisy regulující podnikání: živnostenské úřady, obsahové náplně živností, investiční pobídky, Hospodářská a Agrární komora ČR, podpora podnikání, uznávání odborné kvalifikace, cestovní ruch, zastavárny, volný pohyb služeb: podle stavu k 30. 6. 2012. Ostrava: Sagit, 2012, sv. ÚZ. ISBN 978-80-7208-930-7.

ŽÍŽALOVÁ, P., P. ADÁMEK a P. CSANK. *Regionální inovační systémy a jejich podpora*. In Kadeřábková, A. a kol.: *Růst, stabilita a konkurenceschopnost IV: Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. Praha: Linde, 2008. s. 344-363. ISBN: 978-80-86131-79-5.

Seznam příloh

Příloha 1	Novela zákona o investičních podmínkách.....	I
Příloha 2	Vývoj průměrného evidenčního počtu zaměstnanců v PK podle členění CZ – NACE	II
Příloha 3	Vývoj průměrného evidenčního počtu zaměstnanců v ČR podle členění CZ – NACE	III
Příloha 4	Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance v PK podle odvětví CZ-NACE	IV
Příloha 5	Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance v ČR podle odvětví CZ-NACE	V

Příloha 1 Novela zákona o investičních podmínkách

Novela zákona o investičních pobídkách Určená novým i stávajícím investorům pro nové investiční projekty						
Typ investiční akce	Formy investiční pobídky		Podmínky		Uznatelné náklady	Maximální míra veřejné podpory ⁴
	Investiční akce	Strategická investiční akce	Investiční akce	Strategická investiční akce		
Zpracovatelský průmysl	Sleva na daní z příjmů na 10 let Převod území za zvýhodněnou cenu Regiony A ¹ navíc ještě: Hmotná podpora 60 000 Kč na vytvořené pracovní místo Hmotná podpora na školení zaměstnanců 25 % z uznatelných školicích nákladů	Hmotná podpora na pořízení majetku až do výše 5 % nákladů (max. 1,5 mil. Kč) Sleva na daní z příjmů na 10 let Převod území za zvýhodněnou cenu Regiony A ¹ navíc ještě: Hmotná podpora 60 000 Kč na vytvořené pracovní místo Hmotná podpora na školení zaměstnanců 25 % z uznatelných školicích nákladů	Minimální výše investice do majetku ² : V Regionech I ² – 50 mil. Kč, z toho minimálně 25 mil. Kč do nového strojního zařízení V Regionech II ² – 100 mil. Kč, z toho minimálně 50 mil. Kč do nového strojního zařízení	Minimální výše investice do majetku ² 500 mil. Kč, z toho minimálně 250 mil. Kč do nového strojního zařízení a současně minimálně 600 nových pracovních míst	Majetek ³ , kdy hodnota strojů tvoří minimálně polovinu hodnoty pořízeného majetku	40 % z celkových uznatelných nákladů (30 % v Regionech II a u low-tech sektorů)
Technologická centra (VaV)	Sleva na daní z příjmů na 10 let Převod území za zvýhodněnou cenu Regiony A ¹ navíc ještě: Hmotná podpora 60 000 Kč na vytvořené pracovní místo Hmotná podpora na školení zaměstnanců 25 % z uznatelných školicích nákladů	Hmotná podpora na pořízení majetku až do výše 5 % nákladů (max. 0,5 mil. Kč) Sleva na daní z příjmů na 10 let Převod území za zvýhodněnou cenu Regiony A ¹ navíc ještě: Hmotná podpora 60 000 Kč na vytvořené pracovní místo Hmotná podpora na školení zaměstnanců 25 % z uznatelných školicích nákladů	Minimální výše investice do majetku ² 10 mil. Kč, z toho minimálně 5 mil. Kč do nového strojního zařízení a současně minimálně 40 nových pracovních míst	Minimální výše investice do majetku ² 200 mil. Kč, z toho minimálně 100 mil. Kč do nového strojního zařízení a současně minimálně 120 nových pracovních míst	Majetek ³ , kdy hodnota strojů tvoří minimálně polovinu hodnoty pořízeného majetku nebo 2-leté hrubé mzdy na nově vytvořených pracovních místech	40 % z celkových uznatelných nákladů
Centra strategických služeb (vývoj SW, centra sdílených služeb, high-tech opravárenská centra)	Sleva na daní z příjmů na 10 let Převod území za zvýhodněnou cenu Regiony A ¹ navíc ještě: Hmotná podpora 60 000 Kč na vytvořené pracovní místo Hmotná podpora na školení zaměstnanců 25 % z uznatelných školicích nákladů	X	Minimálně 40 nových pracovních míst u center pro tvorbu software Minimálně 100 nových pracovních míst u ostatních center	X	Majetek ³ , kdy hodnota strojů tvoří minimálně polovinu hodnoty pořízeného majetku nebo 2-leté hrubé mzdy na nově vytvořených pracovních místech	40 % z celkových uznatelných nákladů

¹Regiony A - regiony s mírou nezaměstnanosti nejméně o 50 % vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti v ČR
²Regiony I - Regiony A a regiony se soustředěnou podporou státu, Regiony II - ostatní regiony
³Majetek - náklady na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku
⁴Maximální míra veřejné podpory (viz. mapa)

Příloha 2 Vývoj průměrného evidenčního počtu zaměstnanců v PK podle členění CZ – NACE

Odvětví CZ-NACE	Průměrný evidenční počet zaměstnanců v Pardubickém kraji podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji			
	2008	2009	2010	2011
Průmysl celkem	50 609	42 608	41 752	43 225
z toho				
C Zpracovatelský průmysl	49 968	41 879	41 202	42 511
v tom:				
10 Výroba potravinářských výrobků	3 159	3 045	3 150	2 727
11 Výroba nápojů	-	-	-	-
12 Výroba tabákových výrobků	-	-	-	-
13 Výroba textilií	3 426	2 448	2 474	2 483
14 Výroba oděvů	i.d.	319	364	396
15 Výroba usní a souvisejících výrobků	i.d.	i.d.	i.d.	-
16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	399	i.d.	i.d.	i.d.
17 Výroba papíru a výrobků z papíru	962	746	786	778
18 Tisk a rozmnožování nahaných nosičů	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
19 Výroba koku a rafinovaných ropných produktů	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
20 Výroba chemických látek a chemických přípravků	3 033	2 712	2 608	2 488
21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
22 Výroba pryžových a plastových výrobků	2 078	1 722	1 731	1 914
23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	i.d.	i.d.	i.d.	1 698
24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství	647	i.d.	i.d.	i.d.
25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	3 469	3 387	3 667	3 335
26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	6 750	5 032	5 093	5 649
27 Výroba elektrických zařízení	8 025	6 076	6 336	6 820
28 Výroba strojů a zařízení j. n.	6 615	5 111	4 187	4 569
29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	5 204	4 962	5 162	5 407
30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
31 Výroba nábytku	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
32 Ostatní zpracovatelský průmysl	830	786	777	880
33 Opravy a instalace strojů a zařízení	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.

Příloha 3 Vývoj průměrného evidenčního počtu zaměstnanců v ČR podle členění CZ – NACE

Sekce, oddíly CZ-NACE	Průměrný evidenční počet zaměstnanců v ČR (tis. fyz. osob)			
	2008	2009	2010	2011
Průmysl celkem	1 359	1 198	1 167	1 192
C Zpracovatelský průmysl	1 235	1 081	1 055	1 080
z toho:				
Výroba potravinářských výrobků	101	99	94	92
Výroba nápojů	17	16	15	14
Výroba textilií	34	26	24	25
Výroba oděvů	25	21	19	18
Výroba usní a souvisejících výrobků	7	6	6	6
Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	44	39	37	36
Výroba papíru a výrobků z papíru	21	19	18	18
Tisk a rozmnožování nahaných nosičů	22	20	19	19
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů	3	3	3	2
Výroba chemických látek a chemických přípravků	31	28	28	28
Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	10	10	10	10
Výroba pryžových a plastových výrobků	88	75	74	77
Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	66	54	50	51
Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství	55	46	44	46
Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	151	131	131	137
Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	50	41	36	38
Výroba elektrických zařízení	89	76	79	84
Výroba strojů a zařízení j. n.	136	114	110	115
Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	158	136	139	146
Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	17	19	18	19
Výroba nábytku	28	25	23	21
Ostatní zpracovatelský průmysl	34	31	32	33

Příloha 4 Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance v PK podle odvětví CZ-NACE

Odvětví (CZ - NACE)	Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance (podnik s více než 100 zaměstnanci)			
	2008	2009	2010	2011
Průmysl celkem	20 876	21 795	22 563	23 276
z toho				
C Zpracovatelský průmysl	20 747	21 596	22 414	23 015
v tom:				
10 Výroba potravinářských výrobků	20 023	19 777	19 636	20 837
11 Výroba nápojů	-	-	-	-
12 Výroba tabákových výrobků	-	-	-	-
13 Výroba textilií	15 401	17 247	17 729	18 706
14 Výroba oděvů	i.d.	12 861	11 332	12 018
15 Výroba usní a souvisejících výrobků	i.d.	i.d.	i.d.	-
16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	13 793	i.d.	i.d.	i.d.
17 Výroba papíru a výrobků z papíru	18 621	31 077	32 298	29 070
18 Tisk a rozmnožování nahaných nosičů	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
20 Výroba chemických látek a chemických přípravků	19 827	20 162	21 269	22 453
21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
22 Výroba pryžových a plastových výrobků	17 698	18 511	20 424	20 962
23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	i.d.	i.d.	i.d.	36 091
24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárství	29 278	i.d.	i.d.	i.d.
25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	26 056	25 037	25 882	26 778
26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	20 244	21 860	22 971	22 648
27 Výroba elektrických zařízení	18 274	18 852	19 597	19 844
28 Výroba strojů a zařízení j. n.	21 060	20 674	22 678	23 128
29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	22 210	22 750	23 161	23 972
30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
31 Výroba nábytku	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.
32 Ostatní zpracovatelský průmysl	14 702	15 654	16 320	16 979
33 Opravy a instalace strojů a zařízení	i.d.	i.d.	i.d.	i.d.

Příloha 5 Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance v ČR podle odvětví CZ-NACE

Sekce, odvětví (CZ - NACE)	Průměrná hrubá měsíční mzda v ČR		
Průmysl celkem	2009	2010	2011
z toho	22 433	23 205	24 087
C Zpracovatelský průmysl	21 798	22 546	23 471
z toho:			
Výroba potravinářských výrobků	18 342	18 329	18 871
Výroba nápojů	27 915	28 239	28 421
Výroba textilií	16 761	17 460	18 466
Výroba oděvů	12 379	11 906	12 902
Výroba usní a souvisejících výrobků	16 442	14 912	14 814
Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku	15 682	14 998	16 854
Výroba papíru a výrobků z papíru	22 739	23 175	23 148
Tisk a rozmnožování nahaných nosičů	22 890	20 553	21 845
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů	34 263	33 312	35 605
Výroba chemických látek a chemických přípravků	25 270	25 936	26 627
Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků	28 401	28 220	28 386
Výroba pryžových a plastových výrobků	21 341	22 071	22 544
Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	23 805	24 314	25 286
Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství	23 358	24 818	26 053
Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení	20 175	21 584	22 248
Výroba počítačů, elektronických a optických řístrojů a zařízení	23 044	23 433	23 616
Výroba elektrických zařízení	20 860	23 156	23 827
Výroba strojů a zařízení j. n.	22 953	23 647	24 998
Výroba motorových vozide (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	24 969	26 404	27 650
Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	27 235	25 488	26 095
Výroba nábytku	17 407	17 043	17 591
Ostatní zpracovatelský průmysl	17 650	18 361	19 643